

INFO EXPRESS

EN INTERAKTIV TIDNING I LUND, MALMÖ OCH VELLINGE KOMMUN

År.2019, Nr.25, NOVEMBER, 28 SIDOR

www.infoexpress.se

KOSTNADSFRI (15 kr - FRIVILLIGT! s.2)

Hur påverkar samhället en del av ungdomarna och deras livsbeslut?

Debatten pågår och många frågar sig varför en del ungdomar väljer kriminalitet, och hur det kan komma sig att de gör det. **S.4**

Gratis tågbiljetter öppnar upp Europa för unga. **S16**

Robins diabetes hindrar inte honom från att nå toppen

Forskare om konsumtionens julafton: Black Friday

En av Sveriges bästa längdskidåkare, Robin Bryntesson, har sedan 2002 levt med typ 1-diabetes. Genom sin positiva energi och träning har han visat att sjukdomen inte har hindrat hans framgångar.

Robin Bryntesson, 34, som är upp vuxen i Rossön i Ångermanland, har alltid varit intresserad av sport och åkt skidor på elitnivå i över 20 år. **S. 10**

Nuförtiden rear butikerna sina varor redan innan julafton i allt från Singles Day till Black Week. Eller? Är det ens rea? Eller bara ett knep för att få oss att handla saker vi inte behöver? **S.20**

Kinaexpert om protesterna i Hongkong

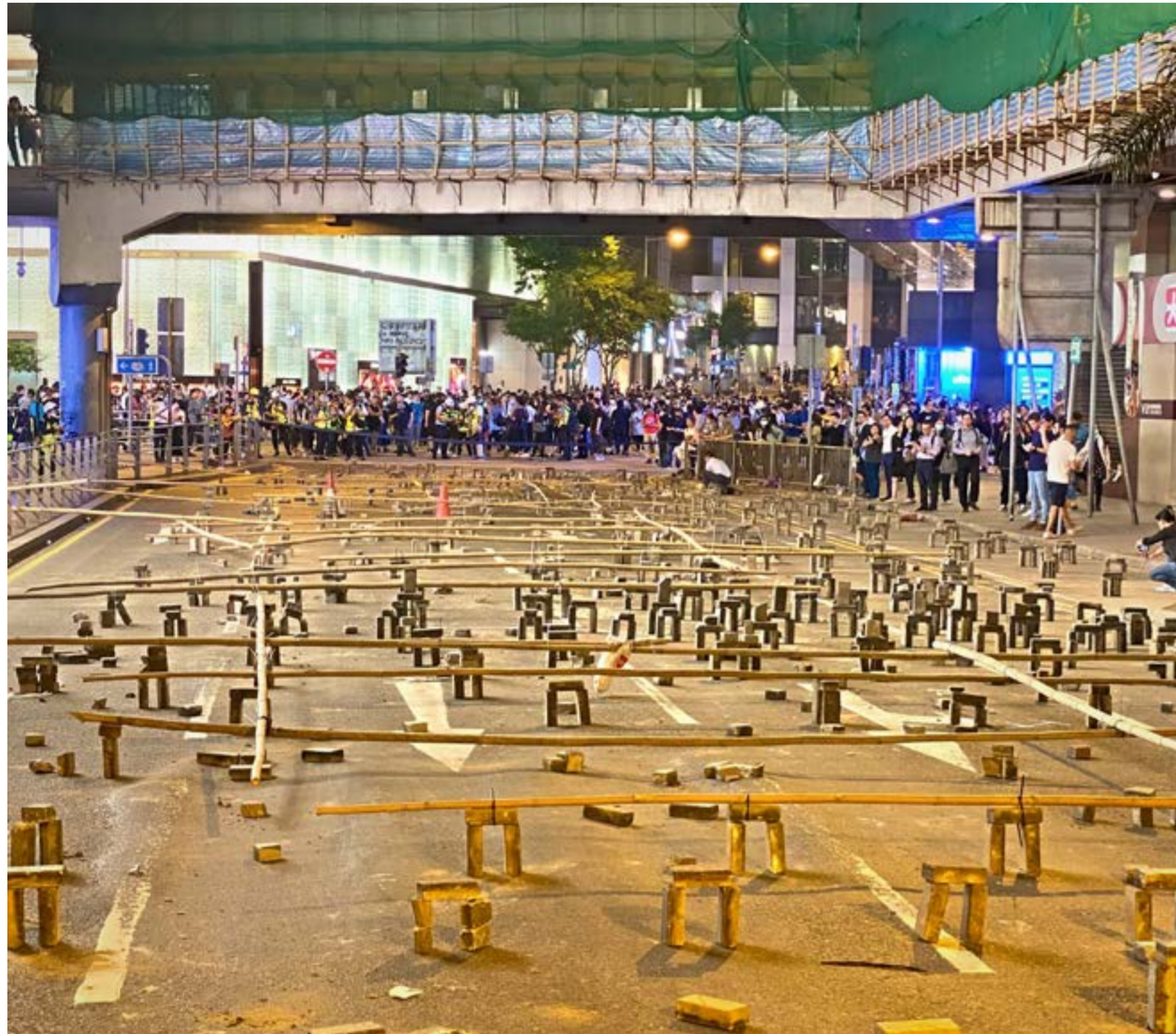

Foto: Studio Incendo/Wikimedia

Protesterna i Hongkong har på gått i flera månader och de ser inte ut att mattas av. Marina Svensson, professor vid Centrum för Öst- och Sydostasienstudier, vad handlar egentligen protesterna om?

– Protesterna inleddes i juni med att studenterna ville stoppa ett lagförslag som skulle tillåta utlämning av misstänkta brottslingar från Hongkong till Fastlandskina. Så småningom drogs förslaget tillbaka men protesterna har tilltagit i styrka och studenterna har kommit med fler krav. Bland annat om att polisvåldet ska undersökas, att protesterna inte ska definieras som upplopp och att alla som deltar ska få amnesti. Samt att fria och allmänna val införs. Knäckfrågan är den 50-åriga överenskommelsen "Ett land, två politiska system" som inte idag fullt ut respekteras. Vad händer med Hong Kong när det avtalet går ut år 2047?

Kina ser inte ut att närma sig ett demokratiskt styrelseskick...

Kan man dra paralleller till händelserna på Himmelska fredens torg för 30 år sedan?
– Likheten mellan de både demonstrationerna är att det är studenter som kräver demokrati. Men Hongkong är inte Peking och världen ser annorlunda ut idag. President Xi Jinping har visserligen visat att han är beredd att ta till hårda tag för att bibehålla kontrollen men jag tror inte att militär kommer att ingripa i Hongkong. Istället kommer man fortsätta låta den lokala polisen ta hand om det hela och

hoppas på att protesterna och stödet till demonstranterna ska minska.

Hur stort stöd har studenterna av vanliga Hongkong-bor?

– Även om protesterna stör både handel och turism så finns det en upprördhet över polisvåldet och ett stort stöd för demonstranternas krav. Det är klart att detta kan förändras om protesterna fortsätter länge, vardagslivet och jobben påverkas än mer, och utländska investerare drar sig bort från Hongkong.

Får protesterna några andra inrikespolitiska konsekvenser för Kina?
– De leder till en polarisering som är oroväckande. Många fastlandskineser tar endast del av den version som Kina ger av protesterna i de inhemska medierna. Polarisationen blir synlig bland annat i hätska diskussioner mel-

lan Hongkong-bor och nationalistiska fastlandskineser i sociala medier. Det finns också en irritation på utländsk media bland en del kineser som befinner sig i utlandet för arbete eller studier.

Hur reagerar omvärlden?

– Omvärlden reagerar egentligen ganska lite på händelserna i Hongkong. Dessutom märks det att världen är mycket mer splittrad idag än för 30 år sedan. Västvärlden har ingen enad front även om man försiktigt kritiserar Kina för brott mot mänskliga rättigheter och bristande demokrati. Från andra delar av världen, som i Asien och Afrika, hörs inga protester alls. Det märks både i väst och öst att Kina har världens största ekonomi och ingen vill stöta sig med dem.

Info Express
Källa Lunds universitet

INFO/EXPRESS

X Solutions HB. Org nr: 969778-9353
Tidningschef/Ansvarig utgivare: Laurentiu Mihai.
Distribution: X Solutions HB
Tryck: Pressgrannar AB, Linköping.

Kontaktuppgifter

Internet: www.infoexpress.se
E-post: office@infoexpress.se
Hälsa på: hello@infoexpress.se
Redaktion: redaktion@infoexpress.se

Frivilligt 15:-

om du tycker om innehållet!

Swish: 123 213 99 05

15-ÅRSJUBILEUMET FORTSÄTTER Fler bilar till specialpris!

ŠKODA
SIMPLYCLEVER

Våra jubileumserbjudanden var så eftertraktade att vi lyckades få hem fler bilar med samma otroliga priser. Obs! Gäller endast på ŠKODA Malmö och ŠKODA Lund i begränsat antal. Välkommen in!

Privatleasing
fr. **1788** kr
per månad*

Jubileumspris **138 500** kr
FABIA Style TSI 95
(Ord. pris 167 900 kr)

> Komfortpaket

Privatleasing fr. **1788** kr/mån*

Lägg till 100 kr/mån för serviceavtal

Privatleasing
fr. **1857** kr
per månad*

Jubileumspris **142 400** kr
FABIA COMBI Style TSI 95
(Ord. pris 171 800 kr)

> Komfortpaket

Privatleasing fr. **1 857** kr/mån*

Lägg till 100 kr/mån för serviceavtal

DIN BIL
GRUPPEN

ŠKODA Malmö
Agnesfridsv. 181. Tel: 040-670 13 00
Vard 9-18, lördag-söndag 11-15

ŠKODA Lund
Gneisv. 6. Tel: 046-31 28 70
Vard 9-18, lördag-söndag 11-14

Wayke.se skodamalmö.se

Bränsleförbrukning blandad körning från 5,5-6,3 l/100 km, CO₂-utsläpp 124-166 g/km (NEDC 106-134 g/km)**
Miljöklass EU6. *ŠKODA Privatleasing 36 mån, 1 000 mil/år, ingen särskild leasingavgift, garanterat restvärde. Övermil och onormalt slitage debiteras utöver leasingavgiften. Rörig ränta baserad på VWFS basränta augusti 2019. Uppläggnings- och administrationsavgift tillkommer. **Extrautrustning kan påverka förbrukning och CO₂ WLTP. Erbjudandet kan ej kombineras med andra rabatter och avtal. Bilarna på bilden kan vara extrautrustade.

Hur påverkar samhället en del av ungdomarna och deras livsbeslut?

Bild av Oksa Adamovich från Pixabay

Debatten pågår och många frågar sig varför en del ungdomar väljer kriminalitet, och hur det kan komma sig att de gör det. Det finns olika teorier om varför det händer att unga människor begår brott, allt från gener till familjeförhållanden, men skolans roll i det hela verkar inte betonas tillräckligt.

Debatten som rör kriminalitet bland ungdomar från utsatta områden har blivit väldigt populär i media. Alla har olika svar på samma fråga, men jag, som själv har växt upp i vad som anses vara ett utsatt område i Malmö, har ett perspektiv med mig som jag inte anser får den uppmärksamheten det förtjänar.

Jag har sett andra delta i eller planera en droghandel, röka marijuana och misshandla andra. Jag har hört explosioner och skjutningar gå av på kvällar och nätter (fast när jag tänker på det, låter det hela som ett normalt liv för många i Malmö). Med tanke på att våld och brottslighet är "normaliserat" där jag bor, så borde jag också vara kriminell, men det är jag inte.

Eftersom den här frågan berör mig personligen som ungdom från ett utsatt område kände jag mig tvungen att blicka tillbaka och se vad för typ av livserfarenheter jag har som inte har uppmuntrat mig till att bli kriminell. Jag frågade mig själv varför och hoppades på att få en djupare inblick i motiva-

tionen och intentionen bakom mina egna beslut, och jag tror att jag har kommit fram till en ganska enkel slutsats, och det är nämligen att grundskolan är avgörande för vilken väg du väljer att ta senare i livet.

Självfallet finns det andra faktorer som påverkar om en person blir kriminell eller inte, som exempelvis familjerelationer (att uppleva tillit till sin familj och trygghet hemma) och beslutsamhet (att inte övertyga sig själv att välja att göra det som är lätt att göra kortsiktigt), men de är inte de enda valen. Envishet och trygghet tar människan en bit på vägen, och det sociala umgänget påverkar de flesta, men det som gör störst skillnad för utsatta ungdomar i samhället är skolan.

Om man går på en grundskola full av problem som mobbing, störande moment i undervisningen och omotiverade lärare har man en liten chans att få en välgrundad utbildning. Detta innebär dels att individen kommer att ha svårare för att klara av gymnasiet,

och även senare studier, men också att lärarna inte ser elever som faktiskt behöver mer stöd och hjälp. Dessa utsatta elever finns i varje klass, och om ingen bekymrar sig för deras problem och de inte får chansen att delta i aktiviteter i skolan, kommer dessa problem förvärras. Jag säger att det är så för att jag har sett resultaten av en bra grundskola och en dålig grundskola. Jag har haft turen av att gå i en bra grundskola i Malmö och har därmed fått möta lärare som gjorde undervisningen lätt och rolig. Det fanns även aktiviteter efter skolan som man kunde delta i som kör, band och bild, samt läxhjälp för de som behövde extra stöd. Detta medförde antagligen att flera valde att ägna sig åt skolaktiviteter eller läxläsning som tidsfördriv. Det är kanske det som har drivit mig bort från kriminalitet.

När skolan välkomnar barn och hjälper dem att utvecklas som individer och utveckla nya intressen, minskar känslorna av hopplöshet och då blir det enklare att fortsätta vara envis om att inte blanda in sig i brottslighet. Skolan påverkar unga individer mer än vad de flesta människor kan föreställa sig.

Faktorer som ökar sannolikheten för att upprepa det kriminella mönstret man ser är också, som flera av de kriminella själva nämner bland annat

i olika intervjuer, en dålig ekonomi med få resurser för att öka sin chans att förbättra sin ekonomiska tillvaro, t.ex. genom att hitta ett jobb. När man inte har resurser av olika slag, som en svensk examen eller språkkunskaper, blir det svårare att komma ut på arbetsmarknaden. Detta är någonting som kan undvikas om skolan stärks tillräckligt mycket för att uppmuntra elever till att välja gymnasie- och högskolestudier framför att hoppa av skolan. En annan faktor kan också vara brist på aktiviteter. Eftersom de flesta kommer från områden med en låg socioekonomisk status, så kanske de inte upplever att det finns aktiviteter som är lättillgängliga för dem. Om det samtidigt går dåligt i skolan och de har sett brottslighet sedan tidigare, kan det höja risken för att de blir kriminella.

Sist men inte minst vill jag inte vara nedslående mot andra som har valt ett annat liv än vad jag har valt. Det är inte bara en individs val - det individuella valet finns, men chansen man får att ändra sin situation är begränsad. Därför är det viktigt att samhället bemöter alla problem som finns i skolan utan rädsla.

A.M.-Info Express
hello@infoexpress.se

Kronofogden: "Prata om pengar med dina barn"

Skuldkollen. Fotograf: Kronofogden, från materialet

I höst lanserar Kronofogden "Skuldkollen föräldrar". Det är ett nytt material med tips på hur föräldrar kan prata om pengar och prioriteringar med sina barn. – Vi vill få igång samtal om ekonomi hemma vid köksborden, säger Tina Häggmark på Kronofogden.

Alltför många unga startar vuxenlivet med skulder. Vid årsskiftet 2018/2019 hade ungefär 34 000 18–25-åringar skulder hos Kronofogden. Flera undersökningar visar att många ungdomar saknar grundläggande ekonomiska kunskaper.

– Många elever får värdefull kunskap i skolan, men det räcker inte. Barn och unga behöver även prata om pengar, konsumtion och prioriteringar med sina föräldrar, säger Tina Häggmark. Rektorer och lärare välkomnar Kronofogdens nya initiativ.

– Materialet kompletterar på ett fint sätt skolans undervisning i privatekonomi. Jag vill verkligen tipsa andra lärare att använda sig av "Skuldkollen föräldrar", säger Sofie Segerros, lärare på Polympiaskolan i Umeå.

Under hösten sprider Kronofogden materialet till skolor som kan användas vid föräldramöten på högstadiet. Det finns många sätt att diskutera ekonomi, menar Tina Häggmark:

– Vi vill peppa föräldrar att komma

igång, säger hon. Som förälder har du inte alltid alla svar, men det går att söka svaren tillsammans med dina barn. Börja med att prata om exempelvis vad en liter mjölk kostar. Eller vilket ditt sämsta köp är och vad du lärde dig av det.

Tanken är också att föräldrar ska reflektera över sin roll som förebild. Föräldrar vill det bästa för sina barn – men vad är det bästa? Är det att alltid göra barnen glada och ge dem det de vill ha?

– I sociala medier ser vi ofta en sminkad bild av verkligheten, säger Tina Häggmark. Dyra kalas, märkeskläder, fritidsaktiviteter, resor och perfekta hem fyller flödena. Det påverkar naturligtvis våra barn och deras syn på pengar och konsumtion. Vi vuxna skapar vanor hos barn och unga som kan vara svåra att bryta. Därför är det viktigt att öka medvetenheten och att reflektera kring våra ekonomiska val.

Fakta: Skuldkollen föräldrar
Att tidigt börja reflektera över pengars värde lägger en grund för en god privatekonomi genom hela livet. "Skuldkollen föräldrar" innehåller tips på hur du som förälder kan komma igång och prata om pengar med dina barn. I broschyren "Föräldratrikret" finns exempel från vardagen.

Skanna för filmer ->

Källa: kronofogden

ballingslov.se

ORD. PRIS	125.000:-
MUMS-AVDRAG	-25.000:-
KAMPANJPRIS	100.000:-

Mums-avdraget är här!

Passa på att köpa ett svensktillverkat kvalitetskök med lång livslängd till ett riktigt bra pris! Just nu har vi MUMS-avdrag (rabatt motsvarande moms) på kök och vitvaror*. Du får även rabatt motsvarande moms på badrum och förvaring. Välkommen in!

*Kök och vitvaror: Vid köp av köksnickerier för minst 90 000 kr samt på utvalda vitvaror från Ballingslövs vitvarukatalog.
**Bad: Vid köp av minst kommod och tvättställ.
Förvaring: Vid köp av skjutdörrar och/eller inredning.
Kampanjen pågår t om 8/12 och kan ej kombineras med andra ev. erbjudanden.

Ballingslöv® | Svågertorp

Drakagatan 2 Malmö, Tel 040-37 78 90, www.ballingslovmalmo.se
ÖPPET: Måndag - fredag 10.00-18.00, lördag 10.00-15.00

Varför höjs inte kostnaden för alla flygresor?

Idén om att införa flygskatt är populär, men konsekvenserna blir inte lika för alla. Skatten påverkar priset på flygbiljetter, vilket innebär att de som har råd kan fortsätta med nedsmutsningen av miljön.

Flygskatt sägs vara en viktig del av att minska flygtiden eller antalet flygresor av resenärer som annars hade flugit mer eller hade flugit längre sträckor. Detta anses vara en nödvändighet av många aktivister som värnar om planeten, men något som inte stämmer med lagen är att den inte behandlar alla rättvist.

Lagen hade slagit hårdast mot merparten av alla resande, men den hade fortfarande inte påverkat minoriteten av de som flyger. Denna minoritet flyger inte med ekonomiflyg, utan hyr en privatjet vid behov. Det är också dessa människor i maktpositioner som flyger mest. Om kostnaden för att hyra ett privatplan helt för sig själv är en fast summa som är rimlig för den som har ekonomiska Om man utsläpp av avgaser ska vara straffbart, varför ska det inte gälla de som släpper ut mest?

Skillnaden mellan privata flygplan och kommersiella flygplan är att de privata flygplanen innehåller färre

platser. Detta innebär att även om ett kommersiellt flygplan släpper ut mer än ett privat flygplan, kommer emissionerna att delas på antalet passagerare. När detta görs kan man tydligt se att det är de privata flygplanen som släpper ut mest. Det behövs mer fokus för att kunna åtgärda detta och för att snabbare få slut på ett kontinuerligt hot mot planeten.

Flygplan är ett uppenbart problem som hotar klimatet. Trots det måste man fråga sig själv om det är rätt att begränsa majoritetens val och försvara för de att ta sig fram i en globaliserad och uppkopplad värld medan förmögna människor lätt kan hyra ett privatplan. Vore det inte mer rättvist om personer i maktpositioner och personer som hyr ett privatplan och gärna reser med jämna mellanrum också får ett pris som straffar flygplanets emissioner? Försöker inte samma lagstiftningar rädda planeten?

Vad hade hänt om man hade baserat

Bild av JayJayV från Pixabay

priset för en flygresa på personens inkomst? Flygskatten hade då inte diskriminerat genom att gynna de som redan har råd att resa att kunna resa obehindrat. Om man exempelvis var värd 25 miljoner kronor och hade fått betala drygt 2,5 miljoner kronor för en flygresa tur-och retur, hade man nog undvikit att flyga. Om man hade flugit ändå hade de resterande pengarna som inte är skatteintäkter kunnat gå till forskning för att få fram ett mer miljövänligt bränsle för bilar och flygplan. På det viset hade en lagstiftning om flygskatt gynnat alla och

verkligen gjort någonting för världen.

Antingen sätter man kostnaden för flygbiljetter enligt resenärens inkomst, eller så försöker man komma på ett mer konstruktivt sätt att lösa problemet och tar bort flygskatten. Jordan är vår, och alla bör påverkas av de lagstiftningar som införs för att rädda en och samma planet. Man kan inte bara lägga samma ansvar på vissa när det angår alla.

B.M. - Info Express
hello@infoexpress.se

EU och Parisavtalet: mot klimatneutralitet

Vattennivåerna i Venedig i Italien har nått kritiska nivåer ©123RF/European Union-EP

EU måste uppdatera sitt långsiktiga klimatmål nästa år. Parlamentet vill ha högre ambitioner, men kommer EU-länderna att enas om målet att vara klimatneutralt senast år 2050.

Vecka 48, i kammaren, kommer Europaparlamentet att rösta om en resolution som uppmanar EU att fastställa att klimatneutralitet senast år 2050 är dess långsiktiga klimatmål inom ramen för Parisavtalet. Omröstningen sker inför FN:s klimatmöte COP25 i Madrid i december.

Parisavtalet syftar till att begränsa den globala uppvärmningen till väl under 2°C och sträva efter att begränsa den ytterligare ner till högst 1,5°C för att undvika att klimatförändringarna får katastrofala konsekvenser. Avtalet har undertecknats av 194 länder, samt av EU. Alla medlemsländer

har själva undertecknat avtalet, men de samordnar sina ståndpunkter och fastställer gemensamma utsläppsmålsminskningsmål på EU-nivå.

Nationella mål för minskade utsläpp För att uppnå Parisavtalets mål ska deltagarländerna fastställa mål för sina klimatinsatser vart femte år, med ökad ambitionsnivå över tid. Dessa mål brukar förkortas NDC (Nationally determined contributions), nationellt fastställda bidrag. Nästa gång som alla undertecknande parter ska presentera uppdateringar och nya mål är i slutet av år 2020.

92 procent av européerna håller med om att utsläppen av växthusgaser ska minimeras, samtidigt som återstående utsläpp kompenseras, för att göra EU-ekonomin klimatneutral senast år 2050. Källa: Särskild Eurobarometerundersökning om klimatförändringar, 2019

EU:s klimatmål

EU var den första stora ekonomin som skickade in sina utsläppsmålsminskningsmål enligt Parisavtalet. EU:s nuvarande mål är att minska sina koldioxidutsläpp med 40 procent till år 2030, jämfört med 1990 års nivåer. Men, trycket att höja ambitionsnivån ökar.

Enligt en rapport från FN:s klimatpanel IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change) om global

uppvärmning 2018 bör de globala utsläppen nå ett nollnetto senast år 2050, om temperaturökningsmålet, på 1,5°C ska kunna nås. Globala ungdomsprotesterna och skolstrejker för klimatet, startade av svenska aktivisten Greta Thunberg, samt en särskild Eurobarometerundersökning från 2019, visar att européerna är villiga att tuffa till klimatmålen.

EU-ledarna kommer att diskutera klimatförändringarna och EU:s långsiktiga klimatmål vid sitt decembermöte, och EU förväntas skicka sin uppdaterade klimatstrategi till FN i början av år 2020.

Nyckeltermen

Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar UNFCCC (United Nations Framework Convention on Climate Change): trädde ikraft 1994 och inom ramen för den har medlemmarnas enats om såväl Parisavtalet som Kyotoprotokollet. Klimatmötena COP (Conference of the parties to the UNFCCC) hålls varje år. Där diskuteras medlemmarnas hur konventionens mål kan nås. De nationellt fastställda bidragen NDC (nationally determined contributions) är de mål för att hantera klimatförändringarna som varje undertecknande part till Parisavtalet måste fastställa vart femte år.

INFO EXPRESS

Källa: Europaparlamentet

Presstödet till lokaltidningar har inte avsedd effekt

2018 var det sämsta året någonsin för den svenska dagspressens ekonomi. I debatten höjs nu därför röster för en utökning av det ekonomiska stödet till dagspressen så att lokala redaktioner ska kunna fortsätta att informera medborgarna och granska de lokala politikerna. Men i Norge har ett direkt stöd till lokala dagstidningar inte medfört en mer omfattande rapportering om lokal politik. Det visar en ny studie publicerad av Nordicom vid Göteborgs universitet.

Lokala medier är viktiga för demokratin och bidrar bland annat till att upprätthålla ett lokalt politiskt engagemang. Det innebär att flera länder, inklusive Sverige, har valt att inrätta ett statligt direkt finansiellt stöd till ekonomiskt utsatta lokaltidningar.

Ett sådant stöd finns också i Norge, som i internationella jämförelser brukar anses ha världens starkaste lokalpress, med många små lokala dagstidningar. En forskargrupp under ledning av professor Helle Sjøvaag vid Universitetet i Stavanger har i en omfattande studie undersökt hur den lokala politiska bevakningen i Norge påverkats

av presstödet. Totalt har 800 000 artiklar från åren 2015 till 2017 analyserats. Resultaten publiceras i den vetenskapliga tidskriften Nordicom Review.

Små redaktioner skriver lite

Studien visar att presstödet, som är tänkt att bidra till lokaljournalistisk produktion, inte leder till mer en omfattande bevakning av lokal politik. I alla fall inte i sig självt.

Vad som däremot visar sig ha avgörande betydelse är tidningsredaktionens storlek. – Politisk bevakning är en resursfråga, och därför har större redaktioner mer

lokal politik i sin nyhetsförmedling. Eftersom större tidningar i allmänhet också har högre publiceringsfrekvens, med fler utgåvor per vecka, kan de också följa de lokala politiska processerna närmare, säger Helle Sjøvaag.

Dock pekar studien på att presstödet indirekt kan förbättra mängden politisk rapportering, om det leder till att de lokala redaktionerna blir större.

Ägarna har stor betydelse

Den norska studien visar att små oberoende tidningar är sämre på att täcka lokal politik än större concernägda tidningar. Skälet är att mindre tidningar ofta har begränsat med resurser.

– Bevakningen av den politiska makten på kommunnivå kräver en robust pressstruktur. Små, lokalt ägda tidningar har historiskt sett ansetts vara viktiga för den lokala demokratin, men mycket tyder på att framtiden för lokalpressen kommer att bestå av större regionala tidningar med ett fåtal stora nationella ägare, säger Helle Sjøvaag.

Det är också ett problem att lokaltidningarna har svårt att nå ut brett i lokalsamhället. Den typiska tidningsläsaren är en pensionerad kvinna som föredrar att läsa

tidningen på papper.

– Det blir allt svårare för lokalt ägda tidningar att överleva i den digitala omställningen, och de saknar ofta den digitala infrastrukturen som de stora tidningskoncernerna erbjuder. Regional konsolidering av tidningsägande kommer därför sannolikt att vara bra, både för journalistiken och för den lokala demokratin, säger Helle Sjøvaag.

Artikeln "Journalism and the political structure. The local media system in Norway" är skriven av Helle Sjøvaag, Truls André Pedersen & Ole Martin Lægred och publicerad i tidskriften Nordicom Review, som ges ut av Nordicom vid Göteborgs universitet.

Källa: Nordicom vid Göteborgs universitet

Hyperlokala nyhetsmedier ersätter inte nedlagda lokalredaktioner

Samtidigt som allt fler lokala tidningsredaktioner läggs ner växer floran av nya digitala medier som förmedlar lokala nyheter. Men de nya så kallade hyperlokala medierna finns oftast på platser som redan har en lokalredaktion, och de har ofta en osäker ekonomi. Därför blir de sällan ersättare för nedlagda lokalredaktioner. Det är några av slutsatserna från en ny samling studier om hyperlokala medier publicerad av Nordicom vid Göteborgs universitet.

I Sverige saknar idag var fjärde kommun en lokal nyhetsredaktion. Vad som samtidigt ökat de senaste åren är olika former av digitala nyhetstjänster med ett hyperlokalt fokus.

– Det finns många olika varianter av hyperlokala medier, allt från rena hobbyprojekt till professionella tjänster etablerade av före detta journalister. Somliga har en tydlig affärsmodell, andra vill erbjuda sina grannar information om vad som sker på orten, säger medieforskaren Carl-Gustav Lindén vid Helsingfors universitet.

Han är en av redaktörerna för "Hyperlocal media in the Nordic region", ett temanummer av den vetenskapliga tidskriften Nordicom Review med studier av femton forskare som undersöker vilken roll de hyperlokala medierna får i det nya medielandskapet.

Det har funnits en förhoppning om att de hyperlokala medierna ska kunna ersätta de försvunna lokalredaktionerna. Men en

av studierna i temanumret punkterar den förhoppningen. Lottie Jangdal vid Mittuniversitetet fann att hyperlokala projekt vanligtvis finns på orter där lokala redaktioner från dagstidningar eller public service redan är etablerade.

– De fyller alltså sällan tomrummet efter de journalister som försvunnit, säger Carl-Gustav Lindén.

Andra nyheter utan lokalredaktion Mindre hyperlokala aktörer eller större redaktioners distansbevakning har svårt att ge lika god bevakning som en lokalredaktion, och när journalistikens affärsmodell hotas av minskade reklamintäkter menar många medieforskare att det kan leda till demokratiska problem. Vid regeringens budgetsatsning kallade också kultur- och demokratiminister Amanda Lind lokaltidningarna för "oumbärliga för att det demokratiska ekosystemet i hela landet ska kunna upprätthållas".

På platser där professionella lokala nyhetsmedier saknas ersätts nyhetsällor

ofta med icke verifierad information som sprids i grupper på Facebook och andra sociala medier. Frånvaro av lokal journalistik kan få konsekvenser för den sociala sammanhållningen och för den lokala demokratin, skriver Gunnar Nygren professor vid Södertörns högskola i sin artikel.

Osäker ekonomi

Idag finns skillnader i Norden när det gäller möjligheterna att få stöd för hyperlokala projekt. Sverige och Norge kan ge mediestöd för hyperlokala medier som uppfyller grundkrakterna, i det svenska fallet minst 1 500 prenumeranter och minst 50 procent unikt redaktionellt innehåll.

Bland mindre hyperlokala aktörer är det ändå vanligt med andra drivkrafter än de rent ekonomiska, enligt en studie av Carina Tenor, forskare vid Södertörns högskola.

– Många drivs av ett stort mått av passion och känsla av att göra något viktigt och för dem väger det upp för de osäkra

ekonomiska utsikterna, säger Carl-Gustav Lindén.

Det finns också exempel på att offentliga aktörer, som till exempel kommuner, skapar egna hyperlokala medier.

– Där uppstår frågor kring en av journalistikens viktigaste funktioner, att granska makten, säger Carl-Gustav Lindén.

Mer information

"Hyperlocal media in the Nordic region" är ett temanummer av den vetenskapliga tidskriften Nordicom Review. Redaktörer är Carl-Gustav Lindén, Jaana Hujanen och Katja Lehtisaari vid Svenska social- och kommunalhögskolan vid Helsingfors universitet i Finland.

Källa: Nordicom vid Göteborgs universitet

UPPLEV VÅRA MILDHYBRID NYHETER

Mazda CX-30 Modellår 2020 150 hk,
fr 269.900 kr

MAZDA 3 KAMPANJ! 15.000KR I RABATT.
Nu från 219.900 kr. Ord pris 234.900 kr

PRIVAT-LEASING
FR 2.995 kr /MÅN
AUTOMAT
NU 0 KR!

Industrigatan 3, Svedala, Tel 040-40 20 10
Mån-Fre 9-18, Lör stängt, Söndag 11-15
www.mazdacenter.nu

Mazda CX-30: Förbr. (l/100 km bl. körn): WTTIP: 5,9-7,0. NEDC korr: 4,6-5,6. Utsläpp (CO₂: g/km): WTTIP: 133-173. NEDC korr: 105-137. Euro 6d temp. Mazda3: Förbr. (l/100 km bl. körn): WTTIP: 5,8-6,9. NEDC korr: 4,5-5,6. Utsläpp (CO₂: g/km): WTTIP: 131-157. NEDC korr: 103-128. Euro 6d temp. Mazda 3 kampanjen kan ej kombineras med andra erbjudande och rabatter. Gäller bilar som kan registreras i trafik innan 31/12/2019. Tillägsgratistjänst med 3 års fabriksgaranti samt 7 års fullständig garanti. Se fullständiga villkor på mazda.se.

Nya MINI John Cooper Works GP: Maximerad MINI

Foto: Creative Commons

För tredje gången i historien placeras bokstäverna GP på en MINI John Cooper Works. Den här gången är det på den snabbaste och mest kraftfulla MINI-modellen någonsin - och förmodligen en framtida klassiker.

MINI John Cooper Works GP-konceptet presenterades på bilutställningen i Frankfurt hösten 2017. Konceptbilen visade den moderna racingessensen i MINI, inspirerad av den legendariska första MINI-modellen från 1959. På årets bilutställning i Los Angeles är det premiär för den slutliga versionen, som redan kan förbereda sig på att bli en framtida klassiker.

"MINI fyller 60 år i år. En present till årsdagen var premiären för den helelektriska MINI Cooper SE. Den andra presenten är helt nya MINI John Cooper Works GP, en sportig körmaskin i MINI:s mest extrema form och den överlägset snabbaste modellen för gatubruk", säger Peter Maier, informationschef för MINI i Sverige.

Den första utgåvan av MINI John Cooper Works GP kom på marknaden

2006, den andra 2013. Idag är båda modellerna eftertraktade samlarobjekt. Med en begränsad upplaga om totalt 3000 exemplar, kommer nya MINI John Cooper Works GP med all säkerhet också bli en eftertraktad modell.

Kraftfullt hjärta

Hjärtat i nya MINI John Cooper Works GP är en modifierad 2-liters, 4-cylindrig, turbomotor på 306 hk, med mellan 5000 och 6250 v/min och ett maximalt vridmoment på 450 Nm mellan 1750 och 4500 v/min. Kraften hittar till asfalten genom en 8-steps, automatisk, Steptronic-växellåda samt en mekanisk differentialbroms för framhjulen. Sprinten 0-100 km/h tar endast 5,2 sekunder och toppfarten nås vid hela 265 km/t. Chassioptimeringen är skräddarsydd för uppgiften, med 10 mm sänkt sportchassi och

med fasta motorfästen kopplade till växellåda och kaross optimeras körresponsen. DSC och antispinnfunktionen är också unika för nya MINI John Cooper Works GP.

Mycket kraft under huven kräver också kraftfulla bromsar. De ventilerade bromsskivorna på framaxeln mäter 360 mm x 30 mm och har röda bromsok. MINI John Cooper Works GP rullar på 18" aluminiumhjul som standard. Det unika sportavgassystemet garanterar en ljudbild som matchar bilens prestanda. De dubbla avgasrören i mitten av den bakre stötfångaren, har vardera en diameter på 90 mm.

"Ulv i vargkläder"

Med stora, distinkta spoilers och luftintag exteriört har nya MINI John Cooper Works GP ett ansikte som kommer att märkas i backspegeln. När den passerar, uppmärksammas garanterat de kraftfulla hjulhusen i kolfiber. På hjulhusen fram framgår också bilens individuella nummer i den limiterade upplagan (0001 -

3000). Från sidan och bakifrån är det nästintill omöjligt att inte märka den speciella takspoilern med "GP" - initialerna för Grand Prix.

Interiören följer inte heller att den nya MINI John Cooper Works GP är något ovanligt. Baksätet har ersatts av ett stag som som ökar vridstyvheten och samtidigt säkerställer att eventuellt last i bagageutrymmet håller sig på plats i kurvorna.

De två sportstolarna är klädda i läder och alcantara med röda kontrastsömmar för att matcha de röda säkerhetsbältena. Även i interiören syns bilens individuella nummer tydligt på dekorlistan framför passageraren. Varje nummerad del är 3D-printad.

Lansering 2020

Nya MINI John Cooper Works GP kommer att lanseras i mars 2020 med ett, preliminärt, rekommenderat cirka pris på 500.000 kr.

INFO EXPRESS
Källa: BMW

Nu lanseras nya Hyundai IONIQ Electric och IONIQ Plug-in Hybrid i Sverige

Stockholm, 20 november 2019 – Redan denna vecka är det dags för den efterlängtdade lanseringen av nya och uppdaterade IONIQ. Hyundai's elektrifierade modell lanserades 2016 och var då första bilen att erbjudas som både elbil, hybrid och laddhybrid. När andra tillverkare nu planerar lansering av sin första elektrifierade modell gör Hyundai andra generationens IONIQ-familj tillgänglig för den svenska marknaden. Redan till helgen finns nya IONIQ Electric och IONIQ Plug-in Hybrid redo för provkörning och för snabba kunder även tillgänglig för direkt leverans hos auktoriserade Hyundai-återförsäljare.

IONIQ Electric har uppgraderats med ökad batterikapacitet från 28 kWh till 38.3 kWh. Något som medför ökad räckvidd med hela 36% och en körsträcka på 311 km (WLTP). Även ombordladdaren har fått förbättrat effekt till 7.2 kW från 6.6 kW för Type 2 AC-laddning. Kunderna kan nu nå 80% laddning på endast 54 minuter vid 100 kW snabbladdning. Nya IONIQ Plug-in Hybrid behåller sin klassledande prestanda med 52 km räckvidd på ren el, men får stora uppdateringar både utvändigt och invändigt.

En av de största uppdateringarna hos båda modellerna är maximerade uppkopplingsmöjligheter tack vare Blue Link*. Via sin smartphone får

kunderna nu tillgång till funktioner som styrning och schemaläggning av bilens laddning, kontroll av klimatanläggningen, låsa/låsa upp bilen, skicka planerade färdrutter från telefonen till bilens navigationssystem och mängder med värdefull information. När kunderna väljer det nya navigations- och infotainmentsystemet med 10.25-tumsskärm inkluderas även Hyundai Live Services gratis under fem år. Live Services förmedlar live-uppdaterad information om väder, rådande trafiksituation, fartkameror, laddstationer, POI-sökning och närliggande Hyundai-verkstäder längs med ruten.

Det valbara Infotainmentsystemet bjuder på en stor mängd användbar information som visas på den 10.25 tum stora, delade pekskärmen. Systemet hanterar exempelvis molnbaserad röstigenkänning på sex olika språk (endast via Blue Link*) och två olika hemskärmar med valbara widgets och ikoner. Utöver Apple CarPlay och Android Auto som numera är standard inkluderas även ett system med ny Bluetooth-funktion som låter förare i nya IONIQ att koppla upp två telefoner samtidigt för att kunna strömma musik från båda enheterna.

Interiören hos båda modellerna har fått nya designattribut som förmedlar en ännu mer sofistikerad image. Utöver grå tygklädsel kan kunder välja

mellan fyra läderalternativ och samtidigt kommer nu instrumentpanelen i Dark Chrome Accent. Under den nya 10.25-tumsskärmen finns helt nya reglage för klimatanläggningen i svart, elegant och glansig finish. De nya touch-knapparna möjliggör en mer intuitiv kontroll av ventilation och luftkonditionering. För att ytterligare förstärka den moderna interiören har blött ambient-ljus applicerats längs passagerarsidans lägre instrumentpanel till mittkonsolen.

Exteriören har förfinats med en ny front där IONIQ Electric fått ett distinkt mönster i den annars stängda grillen och IONIQ Plug-in Hybrid har smyckats med Hyundai's numera ikoniska kaskadgrill. Tillsammans med en ny främre och bakre stötfångardesign skapar det en mer raffinerad och dynamisk look. Fram och bakljusen i LED har redesignats för att IONIQ skall sticka ut även nattetid, samtidigt som de förstärker både estetik och säkerhet. Både IONIQ Electric och Plug-in Hybrid har fått uppsättning- ar unika och sportigt redesignade 16-tums aluminiumfälgar som förstärker bilarnas karaktär.

För en trygg och säker körupplevelse har samtliga nya IONIQ-modeller utrustats med ett utförligt högteknologiskt och klassledande säkerhetspaket från Hyundai SmartSense. Förarsistans-systemen bevakar hela tiden

omgivningen runt bilen för att skydda och varna föraren för potentiella faror längs med vägen. Det konkurrenskraftiga paketet inkluderar exempelvis kollisionsvarning med autobroms (FCW / FCA) med fotgångarvarning och nya funktioner som varnar för cyklist. Bland de många funktioner som förbättrar körupplevelsen och säkerheten under färd finns även filhållningsassistans (LKA) och trötthetsvarnare (DAW) som uppmärksammar föraren att fokusera på vägen. Aktiv filhållningsassistans med Stop & Go-funktion bibehåller säkert avstånd till framförvarande bil och stannar/startar automatisk igen för att följa rytmen i exempelvis rusningstrafik. LDA-funktionen gör dessutom föraren uppmärksam på när framförvarande fordon har kört iväg från stilstående.

Priset för en IONIQ Electric börjar på 389 900 kr och IONIQ Plug-in Hybrid finns att köpa från

314 900 kr före klimatbonus. Svensk lansering redan denna vecka med möjlighet att både provköra och köra hem sin nyinköpta IONIQ. I samband med lansering erbjuds även förmånlig privatleasing för IONIQ Electric på 3 995 kr/mån och 3 395 kr/mån för IONIQ Plug-in Hybrid. Syskonet IONIQ Hybrid ansluter till familjen inom kort med lansering efter årsskiftet.

Källa: Hyundai

Sverigepremiär!
Nya IONIQ electric
Lanseringserbjudande på
privatleasing från 3 995 kr/månad

Räckvidd upp till 311 km
10,25" pekskärm
Uppkopplad via Blue Link®
Apple CarPlay™
Värme i ratten
60 000 kr i klimatbonus!*

5 ÅR NYBILSGARANTI MED FRI KÖRSTRÄCKA **8 ÅR BATTERI GARANTI**

Nya IONIQ electric har massor av teknologi, funktionalitet och utrustning

På Hyundai har vi alltid gillat ny teknologi och aldrig varit rädda för att ta täten. Det gäller framförallt att skapa bilar med mindre miljöpåverkan. Du får effektivare batterikraft och längre räckvidd, och säkerhetsutrustningen har tagits till helt nya höjder.

Välkommen till din Hyundai-återförsäljare på en provtur och upplev äkta körglädje!

MITSUBISHI MOTORS

Fler upptäcker fördelarna med Mitsubishi Outlander Plug-In Hybrid och privatleasing. Ett enkelt och bekvämt sätt att bli mobil och samtidigt slippa onödiga utgifter. Eller som vi säger, 3 enkla steg till äventyret.

KOLL PÅ KOSTNADER

Viktad förbrukning NEDC: 1,8l/100 km, CO2 40 g/km WLTP: 2,0/100 km CO2 46 g/km
Förmånsvärde 2019 netto per månad vid 50% marginalskatt. Bilen på bilden är extrautrustad.

PRIVATLEASA OUTLANDER PLUG-IN HYBRID ONLINE FRÅN 5295 KR/MÅN

Mitsubishi Center
Malmö

MITSUBISHI CENTER MALMÖ
AGNESFRIDSVÄGEN 129, MALMÖ

ÖPPETTIDER MÅN-FRE 8-18, LÖR-SÖN 11-15

MITSUBISHIMOTORS.SE/PRIVATLEASING

Hyundai Center Malmö AB

Hyundai Malmö
Agnesfridsvägen 129, 213 75 Malmö
Tlf. 040-55 26 40, info@malmom.se

Öppettider
Mån-fre: 09.00 – 18.00
Lör: 11.00 – 15.00
Sön: 11.00 – 15.00

WLTP: 138 Wh/km, CO₂ 0 g/km. Bilen på bilden är extrautrustad. Pris exkl. metallclack inkl. moms. Vi reserverar oss för prisändringar och eventuella tryckfel. Erbjudandet gäller t.o.m. 31 december 2019. Privatleasing gäller 36 mån, månadskostnader inkl. moms exkl. uppläggnings- och avavgift. Rörig ränta. Max körsträcka 1 500 mil/år, övermil debiteras. Service ingår under avtalstiden max 4 500 mil. Sedvanlig kreditprövning sker. Slitagedelar och övriga reservdelar ingår inte i priset. Fordonsskatt betalas av kunden. Lokala avvikelser kan förekomma. Reservation för fel-skrivning. * Läs mer om vår klimatbonus på hyundai.se.

Robins diabetes hindrar inte honom från att nå toppen

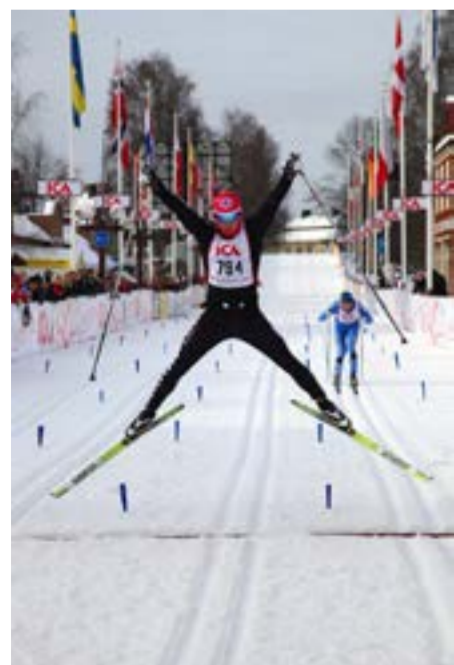
Robin Bryntesson. Foto: Privat

En av Sveriges bästa längdskidåkare, Robin Bryntesson, har sedan 2002 levt med typ 1-diabetes. Genom sin positiva energi och träning har han visat att sjukdomen inte har hindrat hans framgångar.

Robin Bryntesson, 34, som är upp- vuxen i Rossön i Ångermanland, har alltid varit intresserad av sport och åkt skidor på elitnivå i över 20 år. När Robin gick första året på skidgymsnasiet i Sollefteå var han 16 år och fick då beskedet om att han hade sjukdomen diabetes typ 1. Trots sin sjukdom har han inte slutat träna, utan tvärtom, tränat mer och bevisat att man kan vara elitåkare och ändå ha diabetes. Han ser inte diabetes som ett hinder, utan istället som en kompis. Att träna på elitnivå gäller också att ha full koll på sin sjukdom.

- Det är svårt att besegra diabetes, men spelar man oavgjort så kan man vinna en tävling, säger Robin.

Många tävlingar bakom sig

Robin Bryntesson. Foto: Privat

Robin ligger i hårdträning i stort sett varje dag med 600 konditionstimmar per år. Trots att hans läkare sa att han skulle lägga ner sin elitkarriär så har

han trotsat detta och fortsatt träna. Hans positivitet och envishet har visat sig ge resultat genom åren, vilket har gjort att han har vunnit många tävlingar både i och utanför Europa som i till exempel Kina och Vancouver. Hans bästa distans är sprint där han tagit 3 VM-guld, (ett i JVM och två i U-23VM) och kan även titulera sig som svensk mästare och världscupsegrare. I Kina vann han också deras motsvarighet till Tour de ski – Tour de China-segern, där man åker allt från 50 km till sprint.

Med fem Vasalopp bakom sig, med bästa placering som tolv, satsar han på att även delta 2020. - Vasaloppet 2018 uteblev, där det istället blev medalj på Paralympics, den här gången som guide till Sebastian Modin (synskadad). Vasaloppet 2019 så provade jag mig på ett udda projekt, jag startade sist av alla och försökte åka om så många som möjligt. Det var 15800 som startade och jag landade på en placering runt 3600, fortsätter Robin.

Se inslag HÅR

Ja, tävlingarna är många, men det han är mest stolt över är ändå när han tog sitt första junior VM Guld i Stryn 2004. Att komma så långt som Robin har gjort tar tid, men med rätt inställning så går allt.

- Jag tror att träning och rörelse är det bästa botemedlet mot diabetes.

När Robin tränade som mest låg han på 750 konditionstimmar, men i dag känner han att han inte hinner lika mycket med tanke på sin familj. Kosten har så klart också betydelse i träningen. Han påpekar att ju mer energi man gör av med desto mer behöver man fylla på med.

- Jag äter i regel frukost, lunch och kvällsmål, mest husmanskost samt

mellanmål innan träning, berättar Robin.

Förutom träningar, tävlingar, läger och andra projekt håller även Robin föreläsningar.

- Nu för tiden blir det många udda projekt och många föreläsningar som handlar om att inspirera, motivera och aktivera människor. Föreläsningarna är för alla, men specifikt för oss med diabetes.

Populära Sockertoppen

År 2011 startade Robin Sockertoppen, lägret för barn och ungdomar med diabetes. Tanken föddes när han själv fick diabetes och inte hade något läger att åka till. Tack vare sponsorer, läkare, diabetessköterskor, kunniga diabetiker, utbildad samt ideell personal blev lägret en hit, som har ökat med antalet anmälningar för varje år. Första året hade han elva barn och i dag blir det fullbokat med en gång.

- Vi öppnade anmälan för 2019, den 1/1 klockan 11.11. När vi gjorde det så fylldes alla platser på en minut. Under detta år 2019, så har vi utökat till fler läger och nu i oktober hade vi årets sista läger. Med detta gjort så har vi under 2019 haft läger för, eller möjlighet för alla med diabetes att delta. Vi har haft Sockertoppen mini, lilla, stora, större och störst. Även för typ 2or. Vilket känns helt fantastiskt. I tillägg har vi haft många event också exempelvis, Vätternrundan, från botten till Sockertoppen, Vättern bike games och en elitsatsning med ett skidlag som kallas Skiteam Novo Nordisk, förklarar Robin.

På populära Sockertoppen får barnen, som är mellan 10 och 17 år, uppleva lustfyllda dagar med olika utomhusaktiviteter som bland annat hinderbanor, stafetter, diabetesstigar, fiske, tavelmålning, rullskidåkning och korvgrillning. De får även råd och tips att tyda kroppens signaler samt har en egen kock till förfogande.

Robin Bryntesson, 34, som är upp- vuxen i Rossön i Ångermanland, har alltid varit intresserad av sport och åkt skidor på elitnivå i över 20 år. När Robin gick första året på skidgymsnasiet i Sollefteå var han 16 år och fick då beskedet om att han hade sjukdomen diabetes typ 1. Trots sin sjukdom har han inte slutat träna, utan tvärtom, tränat mer och bevisat att man kan vara elitåkare och ändå ha diabetes. Han ser inte diabetes som ett hinder, utan istället som en kompis. Att träna på elitnivå gäller också att ha full koll på sin sjukdom.

Alltid någonting på gång

Med över 1000 tävlingar har nu vin-

terns träningar dragit igång. Och Robin är redo.

- Inget har hindrat mig. Jag har inte tackat nej på grund av min diabetes. Jag har lärt känna min kropp och måste bara planera allt bättre, tillägger Robin.

I dag bor Robin med sin sambo Frida och deras två barn, Vilda (4 år) och Jack (2 år), i ett hus på Frösön och tränar för klubben Sockertoppen IF. Klubben består i nuläget av 220 medlemmar från Skåne till Norrland där alla har en anknytning till diabetes, med Robin som ordförande. Intresset är stort och Robin vill så klart sprida kunskap och information om diabetes och visa att det är möjligt att träna trots sin sjukdom.

- Vårt huvudmål med föreningen är att sprida kunskap om diabetes, samtidigt som vi strävar efter att få barn, ungdomar och vuxna med eller utan sjukdomen att hitta glädje i ett aktivt liv. Vår styrka är att vi finns över hela Sverige.

Robin har många projekt på gång samtidigt. Han håller även på med olika filmprojekt:

- Jag har älskat att göra film sedan jag var liten. Det blir även många udda projekt och mycket föreläsningar som handlar om att inspirera, motivera och aktivera människor. Föreläsningarna gäller för alla, men specifikt för oss med diabetes. Planen är att om möjligt utvecklas ytterligare under 2020, om tid kraft och ork räcker till. Så spännande fortsättning följer. Det är alltid något på gång när det gäller Robin. Vilket känns kul och inspirerande. Med sin glöd och entusiasiasm charmar han alla och visar att trots att man har diabetes så kan man hålla på med idrott på elitnivå.

- Allt är möjligt. Don't dream you life, live your dream, avslutar Robin.

Info Express - hello@infoexpress.se
Källa: Text: Ann Fogelberg, Diabetes Wellness Sverige. Foto: Privat

Medicinare och tekniker samarbetar i nytt bröstcancerprojekt

Forskare vid Lunds universitet vill genom en speciell metod försöka separera olika typer av celler - utifrån storlek, täthet och styvhet - ur tumörvävnad från bröstcancerpatienter. Förhoppningen är att mer kunskap om cellernas olika egenskaper ska bidra till bättre målstyrda behandlingar.

- Lyckas vi med det så är tanken att skapa ett index som baseras på tumörcellernas och immuncellernas mekaniska egenskaper och studera om dessa skiljer sig mellan olika typer av bröstcancer. Då kan vi även analysera enskilda celler och med mer kunskap om de olika cellernas egenskaper och samspel kan vi förhoppningsvis bidra med bättre styrda behandlingar för patienter med bröstcancer och även introducera nya behandlingar, säger Emma Niméus, docent och bröstcancerforskare vid Lunds universitet och specialistläkare vid Skånes universitetssjukhus.

När Emma Niméus lade fram sin separationsidé av celler för LTH-professorn Thomas Laurell, som under många år arbetat och forskat tvärvetenskapligt i gränslandskapet teknik-medicin vid Lunds universitet, var han först skeptisk.

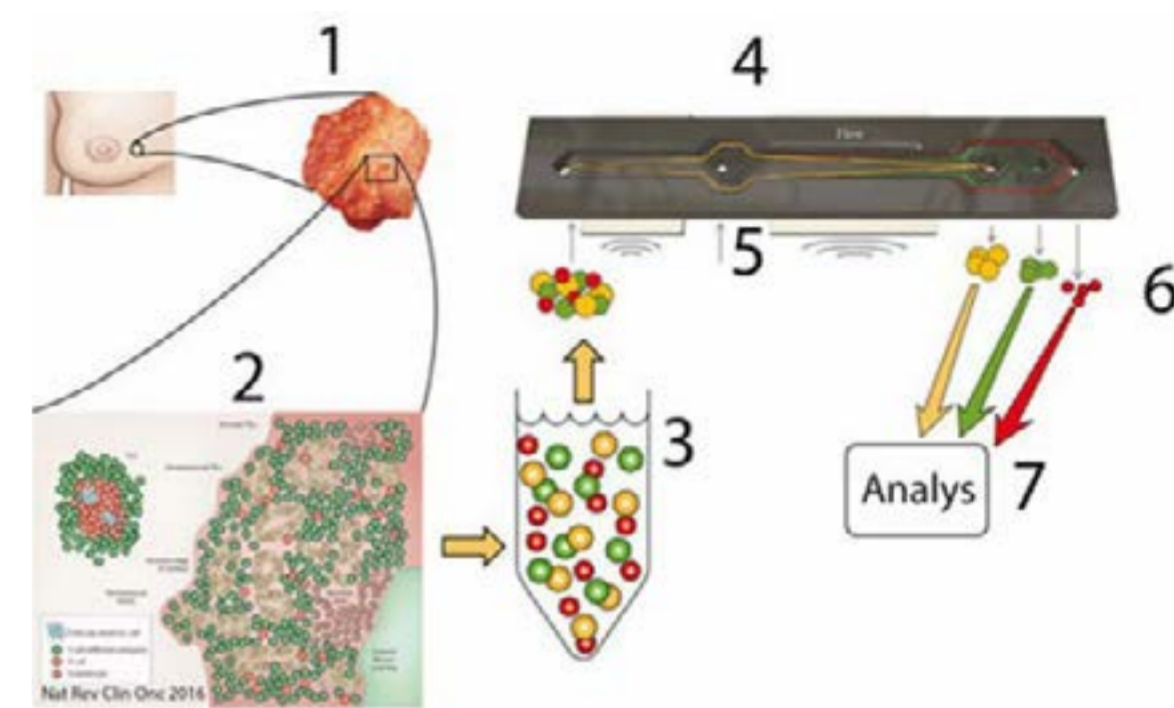
- Vi har med hjälp av en speciell teknik, akustofores, som för snart 20 år sedan såg dagens ljus i vårt lab på LTH som en direkt följd av ett misslyckat experiment, bland annat lyckats sortera blodceller och bakterier i vätskor. Men att stoppa in en bit tumörvävnad från en patient i ena änden på en kanal i ett mikrochip och med hjälp av ljudvågor få se celler komma ut i andra änden, sorterade efter vilka olika egenskaper de har, lät för optimistiskt, säger Thomas Laurell.

- Men när diskussionen istället kom att handla om att först dela upp vävnaden i sina enskilda celler och därefter sortera dem efter storlek, täthet och styvhet med tekniken akustofores, då gick jag igång på utmaningen.

Emma Niméus, som för tre år sedan utsågs till Wallenberg Clinical Fellow, är glad över att Thomas Laurell kom på bättre tankar och att forskningsprojektet nu drar igång.

- Det forskas mycket om tumörceller och immunceller idag och vi vet en hel del, men det finns mycket kvar att ta reda på.

Info Express
Källa: Lunds universitet

Sortering av bröstcancer celler med ultraljud i mikrochip

1. Tumörvävnad
2. Schematisk bild av bröstcancer vävnadens olika celler inklusive immunceller
3. Tumörvävnaden delas upp i enskilda celler
4. Cellblandningen pumpas igenom ett mikrochip som exponeras för ultraljud
5. Ultraljudssändare
6. Under passagen genom ultraljudschipet sorteras de olika celltyperna till olika utlopp
7. Varje celltyp analyseras för att ge en klar bild av vilken cancerform patienten har

Källa: Thomas Laurell och Emma Niméus

Bättre mat för bättre vård – nya råd om måltiderna på sjukhus på remiss

Maten på sjukhus är viktig för patientens hälsa och förutsättningar att tillfriskna, läka och tillgodogöra sig medicinsk behandling. För att maten ska hamna i magen och göra nytta behöver den utgå från patientens behov och önskemål och bli en tydligare del av vården. Det lyfts fram i Livsmedelsverkets uppdaterade råd om måltider på sjukhus, som nu går på remiss.

Råden "Bra måltider på sjukhus" syftar till att främja ett helhetsperspektiv på måltiden, med individen i centrum.

- Rätt mat och näring på sjukhus är en förutsättning för tillfrisknande. Måltiderna behöver värderas och ges rätt förutsättningar, på samma sätt som annan medicinsk behandling, säger Ulrika Backlund, dietist på Livsmedelsverket.

De reviderade råden betonar vikten av att måltiderna är personcenterade, det vill säga utgår från individens behov och önskemål, och att patienten får vara delaktig i beslut kring måltiden. Det kan till exempel handla om

att kunna välja när man ska äta, eller att kunna få äta många små energi- och näringsrika måltider, om aptiten är dålig. Nedsatt aptit är vanligt, och nära hälften av alla som vårdas på sjukhus är undernärda eller riskerar undernäring. Ett personcenterat arbetssätt kräver en flexibel organisation och att vårdpersonalen har kunskap och tid. Detta är ett bekymmer i en redan hårt belastad vård.

- En orsak till att måltiderna inte gör den nytta de skulle kunna göra är att måltidsorganisation och vårdavdelningar inte samarbetar tillräckligt kring måltidsfrågor. Det kan bero på att det saknas tid, men också på bris-

tande kunskap och mandat. Det leder till att maten blir kvar på brickan eller serveringsvagnen istället för att ätas upp. Våra råd visar hur sjukhusen kan utveckla arbetet kring måltiderna, säger Ulrika Backlund.

Råden är uppbyggda kring Livsmedelsverkets Måltidsmodell, som omfattar sex olika aspekter av måltidens kvalitet – att den är god, trivsamt, miljösamt, näringsriktig, säker och integrerad i vårdverksamheten. Det finns också ett avsnitt om hur råden kan tillämpas i praktiken, genom hållbara livsmedelsval.

- Genom att erbjuda måltider som

är hållbara för både hälsan och miljön bidrar sjukhuset till arbetet för att nå flera av målen i Agenda 2030. Sjukhusmåltiderna är en viktig del av regionernas hållbarhets- och folkhälsoarbete.

"Bra måltider på sjukhus" riktar sig till alla som påverkar kvaliteten på måltiderna på sjukhus, från beslutsfattare och sjukhusledning till avdelningschefer, måltidspersonal och den vård- och servicepersonal som arbetar närmast patienten. Råden bygger på vetenskapliga underlag och beprövad erfarenhet och har tagits fram i dialog med Socialstyrelsen och yrkesgrupper inom måltidsområdet och hälso- och sjukvården.

Förslaget skickas nu ut på remiss. Remissen är öppen för alla, synpunkter lämnas senast den 10 januari 2020.

Info Express
Källa: Livsmedelsverket

Au pairer och barnflickor löser livspusslet – men ökar ojämlikheterna i samhället

Foto: källa: Digi24

Att anställa en barnflicka eller au pair har blivit ett vanligare sätt för barnfamiljer att få vardagen att gå ihop och se till att jämställdheten mellan föräldrarna ökar. Införandet av statliga subventioner har bäddat för en ny marknad som tycks leda till att det jämställda föräldraskapet alltmer blir en klassfråga.

Nanny, au-pair eller barnflicka. Att betala någon för att ta hand om barnen är ett växande fenomen internationellt och även i Sverige sedan avdrag för denna typ av hushålls nära tjänster infördes år 2007.

Men hur påverkas föräldrarna, barnen och de anställda?

I en nyligen avslutad vetenskaplig studie har sociologerna Sara Eldén och Terese Anving vid Lunds universitet gått till botten med frågorna vars svar presenteras i en ny bok Nanny Families: Practices of care by nannies, au pairs, parents and children in Sweden.

– Vi menar att när välfärdslandet som Sverige bestämmer sig för att uppmuntra en privat marknad för denna typ av tjänster, så skapar det ojämlikheter mellan de familjer som har råd och de som inte har råd. För trots

RUT-avdraget är detta alternativ fortfarande för dyrt för stora grupper.

Stress och konflikter minimeras hos föräldrarna som känner sig som ”bättre föräldrar”. De blir också mer jämställda, i bemärkelsen att båda kan fokusera på karriär och självförverkligande.

Situationen leder till att jämlikhet mellan familjer minskar när möjligheten att förverkliga ideal om jämställdhet och ett gott föräldraskap blir en fråga om ekonomi.

– Att anställa en barnflicka eller en au pair blir en övre medelklasslösning på livspusslet som lärmar de flesta familjer utanför, samtidigt som det reproducerar ett livsstilsideal med ”kvalitetstid” och ”jämställdhet” som ses som eftersträvsvärt för de flesta, säger Terese Anving.

Parallellt med att föräldrarna blir mer jämställda ökar en annan typ av ojämlikhet inom familjen, visar studien. Barnflickans och au parens arbete att ”göra familj” återskapar den traditionella kvinnorollen som osynliggörs till följd av hennes prekära situation relaterat till ålder, klass och i fallet med au pairer, ofta migrantposition.

Arbetet förväntas vara enkelt men är i själva verket ofta både komplext och emotionellt krävande. Föräldrarna behöver exempelvis inte panikhandla med hungriga och skrikande barn i släptåg.

Ändå tycker många av föräldrarna att barnflickornas arbete är enkelt och vill att de ska vara flexibla projektledare som ser familjens behov utan att de påtalas. Därtill är det ofta oklart för barnflickorna vilken position de har i familjerna, ibland ses de som anställda och ibland som ”en-i-familjen”.

Studien är en av få på området som inkluderar barnperspektivet. Många av barnen i studien berättar om positiva erfarenheter av att ha barnflicka eller au pair. Men barn som växer upp med

många olika barnflickor och au pairer vittnar också om jobbiga uppbrott och efterföljande svårigheter att ta till sig en ny barnflicka eller au pair.

– Barnens berättelser visar på omsorgens inneboende komplexitet, när man befinner sig i vardagliga omsorgssituationer tillsammans uppstår nära relationer som bygger på ömsidighet och att man ser det specifika i varandra. Det gör uppbrotten svåra, säger Sara Eldén.

Så här gick studien till: 26 barnflickor och au pairer, 28 föräldrar, och 19 barn intervjuades i projektet. I vissa fall har deltagarna intervjuats vid flera tillfällen. För att fånga omsorgens komplexitet har olika innovativa kvalitativa metoder använts, så som djupintervjuer baserade på dagböcker med de vuxna deltagarna, och koncentriska cirklar och ritadinslag metoder med barnen.

Därtill har barnpassnings- och au pairmarknaden studerats genom intervjuer med barnpassnings-företag/ au pairförmedlingar, kyrkor som anordnar aktiviteter för au pairer, Skatteverket och Migrationsverket.

Projektet finansierades av Riksbankens Jubileumsfond (Eldén P13-0603:1) och har genomförts vid sociologiska institutionen, Lunds universitet.

Utvalda publikationer

- Nanny families: Practices of care by nannies, au pairs, parents and children in Sweden; (2019) Bristol University Press
- New ways of doing the 'good' and gender equal family: Parents employing nannies and au pairs in Sweden; (2016) Sociological Research Online
- Precarious Care Labor: Contradictory Work Regulations and Practices for Au Pairs in Sweden; (2016) Nordic Journal of Working Life Studies

Info Express
Källa: Lunds universitet

Skattekontrollen har effekt på avdragsfel

Skatteverkets slumpkontroller av privatpersoners inkomstdeklarationer har en varaktig effekt när det gäller hur avdragsreglerna följs. Det framgår av rapporten ”Skattekontrollens effekt på regelefterlevnaden hos privatpersoner”.

– Vi kan se att kontrollerna ger större effekt hos medel- och höginkomsttagare, hos något äldre personer och hos de som bor i storstadsregioner, säger Yuwei De Gosson De Varennes, analytiker på Skatteverket och rapportförfattare.

Vanliga orsaker till fel i inkomstdeklarationen är att tidsvinst och avstånd för reseavdrag är felberäknat. För de grupper där det inte syns nå-

gon effekt av kontrollen, exempelvis personer som yrkar avdrag för första gången, låginkomsttagare och yngre personer beror felet i hög grad på att avdraget inte har styrkts med underlag. Uppföljande kontroller visar att de här grupperna fortsätter att göra fel.

– Det tyder på att det mest rör sig om avsiktliga fel och att det krävs andra åtgärder än skattekontroll för att på-

verka regelefterlevnaden hos dessa personer. Skatteverket behöver fortsätta förbättra e-tjänsterna och samtidigt arbeta långsiktigt för att reglerna ska förenklas och bli tydligare. I förlängningen är även avsikten att skattefelet ska minska, säger Karin Bolin, analytiker på Skatteverket och rapportförfattare.

Studien visar också att kontrollen inte ger effekt på regelefterlevnaden när

det gäller värdepappersförsäljning. Skatteverket anser att en regeländring där omkostnadsbelopp lämnas via kontrolluppgifter, så att vinst eller förlust kan förtryckas, vore ett effektivt sätt att förbättra regelefterlevnaden.

– Regelverket upplevs som svårt och många fel verkar uppstå på grund av okunskap, säger Yuwei De Gosson De Varennes.

Info Express
Källa: Skatteverket

Riskerna för den finansiella stabiliteten i Sverige är något större än i våras

Avmattningen i världsekonomin har bidragit till förväntningar om fortsatt mycket låga räntor de kommande åren. I en sådan miljö kan marknadsaktörerna välja att öka sitt risktagande, vilket kan leda till att tillgångar blir övervärderade och skuldsättningen ökar på ett ohållbart sätt. I Sverige medför hushållens höga skulder och sårbarheterna i banksystemet att det svenska finansiella systemet är känsligt för störningar. Det är därför viktigt att motståndskraften i det finansiella systemet ökar.

Konjunkturavmattning och fortsatt låga räntor

Konjunkturen i såväl Sverige som omvärlden har mattats av, och går nu efter flera år med stark konjunktur mot ett mer normalt konjunkturläge. Samtidigt har många centralbanker under året gjort penningpolitiken mer expansiv. Sammantaget har detta bidragit till att marknadsaktörerna förväntar sig fortsatt mycket låga räntor de kommande åren. I en sådan miljö kan aktörerna välja att öka sitt risktagande i jakt på avkastning, vilket kan leda till att tillgångar blir övervärderade och skuldsättningen ökar på ett ohållbart sätt.

Handelskonflikten mellan USA och Kina samt oklarheterna kring Brexit bidrar till att det är osäkert hur konjunkturen kommer att utvecklas framöver. Om den ekonomiska utvecklingen blir betydligt sämre än förväntat eller om viljan att ta risk plötsligt skulle minska skulle det kunna blottlägga sårbarheter som byggts upp i det finansiella systemet.

Hushållens skulder fortfarande den största inhemska risken
Hushållens skulder är historiskt höga och har vuxit kraftigt under många år. Detta gör den svenska ekonomin sårbar, särskilt om bostadspriserna skulle falla kraftigt. I dagsläget stiger bostadspriserna i måttlig takt, men den framtida utvecklingen är osäker. Erfarenheter visar att finansiella kriser och fall i bostadspriserna historiskt sett har fått djupare och mer varaktiga konsekvenser om de föregåtts av kraftigt stigande skulder.

Att hushållens skulder har stigit under lång tid beror bland annat på att räntorna har fallit, men framför allt på att bostadsmarknaden fungerar dåligt och att skattesystemet inte är väl utformat ur ett finansiellt stabilitetsperspektiv. Därför behövs åtgärder inom bostads- och skattepolitiken.

Sårbarheter i det svenska banksystemet kräver åtgärder
Det finns även sårbarheter i det svenska banksystemet som bland annat hänger ihop med dess storlek, att ban-

kerna är nära kopplade till varandra, och att de har begränsade kapitalnivåer och, i vissa avseenden, låg motståndskraft mot likviditetsrisker.

Sårbarheterna i banksystemet gör det angeläget att bankerna har tillräcklig motståndskraft. Bankerna behöver öka sitt kapital i förhållande till sina totala tillgångar. Riksbankens stresstester av bankers likviditet visar dessutom på väsentliga likviditetsbehov vid finansiell stress. Det är därmed viktigt att bankerna fortsätter att minska sina likviditetsrisker genom att förlänga löptiden på sin finansiering. Samtidigt är det viktigt att bankerna håller tillräckliga likviditetsreserver i såväl svenska kronor som utländsk valuta.

Klimatförändringar och cyberhot ger upphov till risker
Klimatförändringarna och omställningen till en mindre fossilbaserad ekonomi kan innebära risker för det internationella finansiella systemet. Därför är det viktigt att inkludera sådana risker i tillsynen av finansiella institut och övervakningen av finan-

Foto: Riksbank

siell stabilitet. Det är också viktigt att såväl finansiella som icke-finansiella företag förbättrar sin rapportering av riskerna.

Cyberrisker är ett av de största hoten mot det internationella finansiella systemet och dess deltagare. Det är därför viktigt att myndigheter, banker, finansiella infrastruktur företag och andra finansiella aktörer arbetar med att förebygga cyberhot i sina system.

Info Express
Källa: Sveriges Riksbank

GE DITT HEM ETT NYTT LIV!

Soffor, matgrupper, fåtöljer, sängar, mattor... m.m m.m

EKSTA, vår serie med plankbord i ek och svarta metallben. Ett rustikt bord med bra finish och här med stolen Fly i svart eller brunt konstläder och svarta metallben. Bordet finns i 210x100 cm, 160x100 cm och tilläggsplattor 50 cm. Här som 210 cm med 6 st stolar. **14.340,-**

Black WEEK priser

19.990,-

ord.pris: 31.990,-

SPARA 12.000,-

Family Plus Ståbar säng

HILDING

GILBERT, vår soffa med lite retrodesign. Bra sittkomfort och många tyger att välja på. Finns som fåtölj, 2-sits, svängd 3-sits och rak 3-sits.

Rak 3-sits i tyg Delight **Nu 6.295,-**

Rak 3-sits i tyg Sammet **Nu 7.520,-**

MÜLLERS MÖBLER

möbelmästarna

Malmövägen 19, Vellinge. Tel 040-42 02 32 | www.mullersmobler.se | Vard 9-18 • Lör 9-14 | Handla räntefritt upp till 24 mån.

Vi levererar, bär in och monterar alla möbler vid köp över 7000,- utan kostnad!

Köpenhamn: Nytt danskt center mot gränsöverskridande kriminalitet i Öresundsregionen öppnar i vår

Förutom att den danska gränskontrollen mot Sverige infördes i förra veckan, som ett led i att förhindra att kriminella ska korsa gränsen mellan Sverige och Danmark, så är planeringen i full gång inför öppnandet av polisens nya "Center for politisamarbejde og kriminalitetsbekæmpelse i Øresundsregionen". Analyscentret ska öppna senast i april 2020.

Var centret kommer att placeras är ännu inte bestämt, men det blir någonstans i Köpenhamn. Polismyndigheten har nu inlett rekryteringen av personal till centret, som kommer att ligga som en nyetablerad enhet inom SEØ, Center for Særlig Efterforskning Øst, och då få namnet Center for politisamarbejde og kriminalitetsbekæmpelse i Øresundsregionen. Polisen har ännu inte i detalj förklarat vad det nya centret ska arbeta med men syftet är att stärka underrättelse- och utredningsarbetet kring de kriminellas rörelser i regionen och motverka införseln av sprängmedel, vapen och narkotika till Danmark, uppger polisen.

Till centret eftersöks framför allt duktiga analytiker och utredare med antingen en civil eller polisiär bakgrund som ska kunna analysera mönstret av den kriminella trafiken över sundet. I och med centrets öppnande kommer även samarbetet med svensk polis in-

tensifieras och formaliseras och ske mer på en daglig basis.

Till sin hjälp för att utreda den gränsöverskridande kriminaliteten kommer polisen att ha många verktyg. Bland annat är det tänkt att de nya gränskontrollerna på Öresundsbron, på tågen, på färjan mellan Helsingborg och Helsingør och vid de andra gränsöverfarterna ska ge ett bra underlag och möjlighet för polisen att göra tidiga ingripanden. Polisen har även sedan några år möjlighet att scanna och registrera fordons registreringsnummer när de kör över Öresundsbron.

Öppnandet av analyscentret är en del av ett större säkerhetspaket som den danske justitieministern Nick Hækkerup lanserade i oktober, med anledning av explosionen utanför Skattestyrelsens kontor den 6 augusti, där de misstänkta hade rest från Sverige till Danmark. Även ett dubbelmord i Herlev i juni bedömer

Politigården i Köpenhamn. Foto: News Øresund

polisen handla om en uppgörelse mellan kriminella gäng från Sverige. Säkerhetspaketet innefattar även att polisen ska få ökad tillgång till övervakningskameror och få möjlighet

att lättare kunna övervaka kriminella nätverk. (News Øresund)

Info Express. Källa: News Øresund

Helsingborg: Mer solex och hållbara transporter genom energi- och klimatrådgivning

Sedan våren 2018 har Sveriges kommunala energi- och klimatrådgivare gått ihop i två gemensamma projekt om solex och hållbara transporter. I nordvästra Skåne har i elva kommuner drygt 2000 invånare fått svar, tips och hjälp av sina fem energi- och klimatrådgivare i rådgivning och via något av de 40 event som varit.

De kommunala energi- och klimatrådgivarna finns i nästan varje svensk kommun och erbjuder opartiska och kostnadsfria energi- och klimatråd till privatpersoner, företag och organisationer.

– Frågor om solceller och laddstationer till eldrivna fordon har varit på topp ett bra tag nu men har ökat de senaste åren. Vi har många bra tips och goda råd att erbjuda och vi hjälper gärna till redan från början. För ju tidigare vi blir inkopplade desto bättre kan rådgivningen bli, säger energi- och klimatrådgivare Ewa Sylegård.

En av utmaningarna är exempelvis offerter. Där kan rådgivarna hjälpa till med att se om något exempelvis saknas.

– Vi är oberoende så vi väljer aldrig, men ibland kan offerter vara otydliga vilket kan vara till köparens nackdel, säger Ewa.

Intresset för solceller har varit stort och cirka 44 000 personer har landet runt fått information eller fördjupad rådgivning om hur man producerar egen el med hjälp av solceller. – Det händer att man får följa en hel process från funderingarna fram tills det att taket har fått sin anläggning. Men för det mesta är vi en av flera pusselbitar i en sådan investering. Även om man har gratis el innan halva livslängden gått ska man ju ändå kunna investera. Man kan behöva fundera och lära sig lite innan man bestämmer sig, säger energi- och klimatrådgivare Martin Lindahl.

Många som väljer att sätta upp solceller ser det som en långsiktig investering.

– De väljer inte att göra det bara för egen del, utan även för klimatet, säger energi- och klimatrådgivare Ann-Kristine Nilsson.

Inom projektet för hållbara transpor-

ter har privatpersoner, företag och bostadsrättsföreningar bland annat fått stöd i hur man installerar laddplatser för elfordon. Totalt har 12 000 personer nåtts genom personliga rådgivningar, seminarier, mässmontrar eller liknande.

– De flesta som kontaktar en rådgivare har redan bestämt sig för att de vill installera en laddplats men behöver veta mer om hur de ska börja. De vanligaste frågorna är dels rent tekniska, dels kring ekonomi och vilka betallösningar man som företag eller förening kan använda sig av för att debitera anslutna bilar, säger Elin Törnwall, Energikontor Mälardalen,

som leder det nationella projektet för hållbara transporter.

I Helsingborg har rådgivningen tillsammans med länsstyrelsen satsat på information till bland annat bostadsrättsföreningar.

– Träffen i våras var mycket välbesökt och några har tagit kontakt efteråt för att få rådgivningsbesök. Då råder vi även om energieffektivisering utöver råd om laddplatser och solex, säger Kristina Engdahl.

Info Express
hello@infoexpress.se
Källa: Helsingborgs stad

Vellinge: Vellingebostäder vill höja hyran från 1 januari 2020

Vellingebostäder har lämnat in ett krav på höjd hyra för 2020. De vill höja hyrorna för sina hyresgäster med 3,7 procent från den 1 januari 2020.

– Vi har fått ett krav på hyreshöjning från Vellingebostäder och kommer att begära in en tydlig motivering till deras krav. Vårt mål är en rimlig

överenskommelse, säger Mujo Mujanovic, förhandlingsledare på Hyresgästföreningen.

Källa: Hyresgästföreningen.

Lund: Lunds första program för social hållbarhet nu ute på remiss

I augusti 2018 beslutade kommunfullmäktige att kommunen ska arbeta systematiskt med mänskliga rättigheter i Lund. Samma sommar togs nya nationella folkhälsomål som Lunds kommuns folkhälsoarbete ska utgå ifrån. Arbetet med mänskliga rättigheter och folkhälsa har nu slagits samman i Lund till ett gemensamt program för social hållbarhet – det första i Lunds historia.

Arbetet med mänskliga rättigheter och folkhälsa går hand i hand, där båda delar är avgörande för den socialt hållbara utvecklingen i ett samhälle. Av den anledningen sammanvävs nu arbetet med båda dessa perspektiv i Lunds förslag på program för social hållbarhet. I programmet definieras ett socialt hållbart samhälle som ett jämställt och jämlikt samhälle där människor lever ett gott liv med god hälsa, utan orättfärdiga skillnader.

Bakgrunden till Lunds första program för social hållbarhet är kommunfullmäktiges beslut under 2018 om att kommunen ska arbeta systematiskt med mänskliga rättigheter och att de nya nationella folkhälsomålen lanseras samma år.

– Välmående och hälsa är starkt kopplad till arbete och egen försörjning. I det avseendet är levnadsvillkoren i Lunds kommun väldigt goda, men detta är inte sant för alla kommuninvånare. Programmet syftar därför

bland annat till att stärka kommunens arbete med att lyfta människor ur socialt och ekonomiskt utanförskap, säger Fredrik Ljunghill, kommunalråd (M).

Nästa steg – synpunkter från allmänheten
Totalt finns det sex prioriterade områden i programmet som utgår ifrån nulägesanalyser av Lunds förutsättningar inom folkhälsa, mänskliga rättigheter och segregation, aktuell forskning och erfarenheter från andra kommuner. Dialoger har också förts med medarbetare och medborgare för att identifiera behov kopplade till social hållbarhet. Programmet är nu ute på remiss där kommunen efterfrågar synpunkter från allmänheten.

– Lunds befolkning är välmående i relation till andra svenska städer. Men det finns områden där vi har utmaningar som vi tillsammans behöver kraftsamla över förvaltningarna för att nå större framgång i arbetet.

Bild av silviarita från Pixabay

Ett sådant område är hälsosamma levnadsvanor genom hela livet. Det omfattar bland annat ökad fysisk aktivitet, psykisk hälsa, goda matvanor och arbete mot alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel, säger Lisa Gunnefur.

Program för social hållbarhet blir det

första i Lund. Det systematiska arbetet med program för ekologisk hållbarhet, LundaEko, är etablerat sedan 2006. Därmed tas nu ett helhetsgrepp på frågor som berör hållbar utveckling i kommunen.

Info Express
Källa: Lunds kommun

Malmö: Färre Malmöbor exponeras för höga halter av kvävedioxid

Enligt en ny rapport från miljöförvaltningens exponeras i dag 3000 personer för halter av kvävedioxid (NO2) över miljömålet. Det är en kraftig minskning jämfört med 1996 då nästan 200 000 Malmöbor exponerades för en motsvarande halt.

Rapporten Exponeringstrender för luftföroreningar och hälsoeffekter från trafikens utsläpp visar att antalet som exponeras för högst halter har minskat. Samtidigt är det fler som exponeras för allt lägre halter. Det framgår också att barn inte exponeras mer än andra befolkningsgrupper i Malmö, snarare lägre. 3093 personer, 0,9

procent av befolkningen, exponeras för halter som är högre än miljömålet på 20 µg/m3. 1996 var andelen 79 procent av befolkningen.

– Nivån är väldigt låg, det är en fantastisk utveckling som vi har haft i Malmö. Jämfört med andra svenska storstäder ser det väldigt bra ut, säger

Henric Nilsson, chef för enheten för miljöövervakning och analys på miljöförvaltningen.

I dag är halterna av kvävedioxid i innerstaden på samma låga nivå som de var i ytterområdena Oxie och Klagsåsa och nivåerna av ozon följer däremot inte samma positiva utveckling.

var som högst, till exempel på Amiralsgatan, Bergsgatan och Södra Förstadsgatan. Förbättringen beror till stor del på ett åtgärdsprogram som togs fram 2007. De högsta halterna av kvävedioxid finns dock fortsatt i innerstaden.

Andra luftföroreningar, så som svaveldioxid, kolmonoxid, bly och olika kolväten, har också minskat. Utvecklingen av halter av partiklar i luften och nivåerna av ozon följer däremot inte samma positiva utveckling.

Info Express. Källa: Malmö stad

Rabatt upp till 20.000:- på bilar i lager

SUZUKI – FULLMATADE MED SÄKERHET!

SWIFT 1.2
VÅRT PRIS FRÅN
134.900:-*
ORD. PRIS
FRÅN 154.900:-

VITARA 4x4
VÅRT PRIS FRÅN
209.900:-*
ORD. PRIS
FRÅN 224.900:-

PRIVATLEASEA:
SWIFT FRÅN 1.795:- /
VITARA FRÅN 2.595:-
/MÅN INKL SERVICE**

Bränsleförbr. bl. körning NEDC-korr: 4,1-6,3 l/100 km. CO₂: 94-143 g/km. WLTP: 5,0-7,8 l/100 km. CO₂: 113-176 g/km. 3 års nybilsgaranti, 3 års vagnskadegaranti, 3 års assistans och 12 års garanti mot genomrostning. *Gäller endast bilar i lager t.o.m. 30/11 2019 och kan ej kombineras med andra rabatter eller erbjudanden. **Gäller t.o.m. 30/11 2019. 0 kr kontant, månadskostnad utifrån modell. Swift 3000 mil, Vitara 4500 mil. 36 månader, övermil debiteras enligt avtal. Kostnader för ev. tillval tillkommer. Vid avtalets slut återlämnas bilen till din återförsäljare. Ordinarie uppläggnings- och avskrivningstillkommer. Med reservation för sedvanlig kreditprövning. I hyran ingår serviceavtal av bilen enligt Suzuki Sveriges serviceprogram. Bilarna på bilden kan vara extratrustade.

Industrigatan 3, Svedala, 040-40 20 10
Mån-fre 9-18, sön 11-15

CITY MOTOR
Jägershillgatan 6, Malmö, 040-42 06 02, citymotor.se
Mån-fre 9.30-18, lör 11-15, sön stängt.

Gratis tågbiljetter öppnar upp Europa för unga

Unga kan återigen igen få gratis tågbiljetter tack vare initiativet Discover EU, som Europaparlamentet stödjer. Intresserade kan anmäla sig mellan den 7 och den 28 november.

Sedan starten i juni 2018, har hittills 50 000 18-åringar tagit chansen att resa fritt i EU. Ytterligare 20 000 kommer nu att få ta del av initiativet Discover EU, som första gången föreslogs vid Europeiska ungdomsveemnanget (EYE) 2014.

Hur funkar det?

Åtminstone 20 000 unga människor kommer att få möjligheten att resa i Europa med tåg mellan den 1 april och den 31 oktober 2020. Varje EU-medborgare född mellan den 1 januari och den 31 december 2001 kan ansöka om biljetterna via nätet från kl. 12 den 7 november fram till kl. 12 den 28 november. För att få lov att söka måste den som anmäler sig svara på några flervalsfrågor.

Deltagarna kommer att få resa i upp till 30 dagar till åtminstone ett annat land. Resorna kommer huvudsakligen att göra med tåg, men kan också ske via buss eller färja för att göra initiativet mer tillgängligt. Flyg medges i vissa exceptionella fall, när inga andra transportsätt är tillgängliga. Det kan gälla exempelvis för deltagare som kommer från de allra mest avlägsna regionerna.

Alice and Lisi travelled around Europe together last summer thanks to the Discover EU initiative. Photo by @lisi_meets_world on Instagram.

Deltagare med rörelsehinder eller särskilda behov kan ansöka om extra hjälp, exempelvis för att finansiera

att följeslagare följer med eller, för personer med synnedsettningar, en ledarhund.

Mer information om initiativet finns på den Europeiska ungdomsportalen.

Europaparlamentets stöd

Europaparlamentet har uttryckt sitt starka stöd för idén med fria tågbiljetter för 18-åringa européer, och har röstat igenom tre resolutioner som stödjer initiativet.

Ledamöter anser att initiativet gör det möjligt för unga människor att uppleva Europas mångfald, att bättre förstå varandra och lära sig mer om Europa. Förhoppningen är att initiativet ska uppmuntra unga EU-medborgare att resa inom EU och möta människor från andra länder, och därigenom stärka en europeisk identitet och gemensamma EU-värden.

Mer information
https://europa.eu/youth/discovereu_sv

Info Express
redaktion@infoexpress.se
Källa: Europeiska kommissionen

EU gör det lättare för företag att omstrukturera sig på den inre marknaden

EU undanröjer omotiverade hinder för de europeiska företagens etableringsfrihet på den inre marknaden. Efter en överenskommelse med Europaparlamentet tidigare i år har rådet antagit ett direktiv som underlättar gränsöverskridande ombildningar, fusioner och delningar för företag i EU.

”Dessa nya bestämmelser gör det möjligt för europeiska företag att fullt ut dra nytta av den inre marknaden, så att de kan behålla sin konkurrenskraft globalt. Samtidigt innehåller direktivet lämpliga skyddsåtgärder som motverkar missbruk och skyddar arbetstagares, minoritetsaktieägares och borgenärens legitima intressen.” - Anna-Maja Henriksson, Finlands justitieminister.

Genom de nya bestämmelserna införs heltäckande förfaranden för gränsöverskridande ombildningar och uppdelningar och fler regler för gränsöverskridande fusioner och aktiebolag som är etablerade i ett EU-land. De innebär också ytterligare förenklingar av alla dessa tre verksamheter. Till dessa hör möjligheten att påskynda förfarandet genom att frångå kravet på rapportering till aktieägare och arbetstagare, om aktieägarna samtycker till detta eller om företaget eller dess dotterföretag inte har några anställda.

I direktivet fastställs förfaranden för kontroll av att gränsöverskridande omvandlingar är förenliga med relevant nationell lagstiftning. Dessutom införs ett obligatoriskt förfarande för att förebygga missbruk. Genom detta förfarande kan nationella myndigheter blockera en gränsöverskridande

omvandling om den genomförs för otillbörliga eller bedrägliga ändamål, dvs. när den syftar till att undkomma eller kringgå nationell rätt eller EU-rätt, eller har kriminella syften.

Den överenskomna texten innehåller liknande bestämmelser som rör arbetstagarnas rätt till medverkan vad gäller gränsöverskridande ombildningar, fusioner och uppdelningar. Den ser också till att anställda får tillräcklig information och rådfrågas om de förväntade effekterna av omvandlingen. Rättigheterna för minoritetsaktieägare och aktieägare utan rösträtt ges ett starkare skydd. Samtidigt införs tydligare och mer tillförlitliga skyddsmekanismer för borgenärer till berörda bolag.

Slutligen uppmuntrar direktivet till användning av digitala verktyg ge-

Bild av rawpixel från Pixabay

nom hela den gränsöverskridande omvandlingen. Det blir möjligt att uppfylla formaliteter online, bl.a. utfärdade förfarandetyg. All relevant information kommer att utbytas via befintliga, digitalt sammankopplade företagsregister.

Vad händer nu?

Direktivet träder i kraft 20 dagar efter det att det har offentliggjorts i EU:s officiella tidning. Medlemsländerna har därefter 36 månader på sig att anta de bestämmelser som krävs för att genomföra direktivet.

Bakgrund

Direktivet är ett av två förslag som

kommissionen lade fram i april 2018 i syfte att modernisera EU-bolagsrätten. Det andra är ett förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv (EU) 2017/1132 vad gäller användningen av digitala verktyg och förfaranden inom bolagsrätt. Det förslaget antogs i juni 2019.

Enligt siffror från kommissionen finns det omkring 24 miljoner företag i EU varav cirka 80 % är aktiebolag. Cirka 98–99 % dessa aktiebolag är små och medelstora företag, och är de som främst kommer att gynnas av direktivet genom betydande besparingar.

Källa: Europeiska kommissionen

200 miljoner euro anslås för att marknadsföra EU:s jordbruksprodukter i och utanför EU

Under 2020 kommer kommissionen att anslå 200,9 miljoner euro som finansiering av säljfrämjande åtgärder för jordbruksbaserade livsmedel inom och utanför unionen.

I 2020 års arbetsprogram för säljfrämjande åtgärder som kommissionen har antagit anges de viktigaste prioriteringarna för stödet. EU:s politik för främjande av jordbruksbaserade livsmedelsprodukter har utformats för att hjälpa sektorn att utnyttja den expanderande och allt mer dynamiska globala marknaden för dessa produkter. Man vill också öka medvetenheten om kvalitetssystem, däribland ekologiska produkter, och hjälpa producenterna om de drabbas av marknadsstörningar.

– Europa har ett enastående gott rykte i världen för sina jordbruksbaserade livsmedel, säger Phil Hogan, kommissionär med ansvar för jordbruk och landsbygdsutveckling. Det är ingen slump att EU är världsledande när det gäller export av jordbruksbaserade livsmedel. Vår politik för att främja jordbruksprodukter får en allt högre budget och den hjälper EU:s producenter att sprida kunskap om sina produkter både inom och utanför unionen. Producenterna får också stöd för att klara svåra marknads-

situationer genom att sprida kunskap om sina produkter. De gällande handelsavtalen skapar förutsättningar för att öka exporten till marknader med hög tillväxt. Nyligen slöts ett bilateralt avtal mellan EU och Kina om geografiska beteckningar och det är ännu ett exempel på kommissionens arbete med att skapa möjligheter för producenter och EU-produkter av hög kvalitet.

Under 2020 kommer mer än hälften av budgeten (118 miljoner euro) att gå till kampanjer för marknader med hög potential utanför EU, till exempel Kanada, Kina, Japan, Korea, Mexiko och USA. Sektorer som kan komma i fråga är mejeriprodukter och ost, bordsoliver och olivolja samt viner. Med hjälp av de utvalda kampanjerna hoppas man att jordbruksprodukternas konkurrenskraft ska förbättras och att konsumtionen av dem ska öka. Även synligheten och marknadsandelen för produkterna förväntas öka i dessa länder.

Genom kampanjer ska man också informera EU:s befolkning och glo-

bala konsumenterna om de olika kvalitetssystemen och märkningarna som finns i EU, som geografiska beteckningar och ekologiska produkter. Ett annat syfte är att betona de höga säkerhets- och kvalitetsstandarderna, mångfalden och de traditionella aspekterna hos EU:s jordbruksbaserade livsmedel. Inom EU kommer fokus att ligga på att främja sunda matvanor och öka konsumtionen av färsk frukt och grönsaker, inom ramen för en balanserad kost.

Ansökningsomgångarna för kommande 2020 års kampanjer offentliggörs i januari 2020. En mängd olika intressenter kan ansöka om finansiering och lägga fram sina förslag, så som handelsorganisationer, producentorganisationer och livsmedels- och jordbruksorganisationer som ansvarar för säljfrämjande verksamhet. Förslag till s.k. enkla program kan lämnas in av en eller flera organisationer från samma EU-land, medan s.k. multiprogram ska föreslås av minst två nationella organisationer från minst två olika medlemsstater,

Bild av congerdesign från Pixabay

eller en eller flera europeiska organisationer.

För 2020 avsätts 100 miljoner euro till enkla program och 91,4 miljoner till multiprogram.

Ytterligare 9,5 miljoner euro anslås till kommissionens egna initiativ. Till dessa hör deltagande på mässor och i kommunikationskampanjer, och även diplomatiska initiativ som leds av kommissionsledamoten för jordbruk och landsbygdsutveckling och åtföljs av en företagsdelegation. De här initiativen kommer att förstärkas med ytterligare 17,2 miljoner euro från 2019 års multiprogram. Detta ger ytterligare stöd för ost och smör, olivolja och bordsoliver på en utmanande global marknad.

Källa: Europeiska kommissionen

Råvaror: EU-kommissionen lanserar ny nätportal som hjälper företagen uppfylla kraven på ansvarsfull anskaffning

Den 20:e november 2019 lanserar EU-kommissionen Due Diligence Ready!, en nätportal där företagen får hjälp att kontrollera varifrån metaller och mineraler i deras leveranskedjor hämtas – kravet på att utöva så kallad tillbörlig aktsamhet. Den kommer att hjälpa företagen att se till att deras användning av råvaror respekterar mänskliga rättigheter, och samtidigt främja bättre transparens och ansvarstagande genom hela deras värdekedjor.

– I dag växer marknadsefterfrågan på ansvarsfullt införskaffade råvaror, säger Elżbieta Bienkowska, kommissionär med ansvar för inre marknaden, industri, entreprenörskap samt små och medelstora företag. Det rör sig om råvaror som är viktiga för ny affärsverksamhet och ren teknik, t.ex. högeffektsbatterier, och företagen bör se till att varje moment i värdekedjan sker på ett öppet, ansvarsfullt och hållbart sätt. Jag välkomnar därför lanseringen av Due Diligence Ready! som kommer att hjälpa företagen att göra välunderbyggda val.

Due Diligence Ready! ska hjälpa företagen med följande:

• **Bli bättre på att själva kritiskt värna om ansvarsfull råvaruförskaffning.** Portalen kommer att förse företagen med information och utbildningsmaterial som hjälper dem att utöva tillbörlig aktsamhet. Portalen är särskilt tänkt för små och medelstora företag, men alla företag med metaller och metaller i sina leveranskedjor uppmuntras att använda den.

• **Följ EU:s förordning om ansvarsfull anskaffning av mineraler**

Skanna här ->

(kallad ”förordningen om konfliktmineraler”). Portalen kommer att ge vägledning om ansvarsfull införskaffning av metaller och mineraler, särskilt tenn, tantal, volfram och guld. Sådana metaller och mineraler används i produktionen av vanliga produkter som mobiltelefoner, bilar och smycken. Portalen kommer att hjälpa företagen att följa EU:s förordning om ansvarsfull anskaffning av mineraler, som kräver att importörer i EU utövar tillbörlig aktsamhet vid inköp av de mineralerna.

• **Möta växande marknadsefterfrågan på ansvarsfullt utvunna mineraler.** Genom att främja transparens i värdekedjan kommer Due Diligence Ready! dels hjälpa företagen att

möta växande medvetenhet om och efterfrågan på hållbara produkter och tjänster, dels bidra till en positiv utveckling inom mineral- och metallsektorn.

Bakgrund

Mineralresurser har stor potential för vår ekonomi, särskilt för strategiska affärsområden, t.ex. batterier, högpresterande datorsystem eller mikroelektronik. Men när de utvinns i konflikttrubbade områden eller högriskområden kan de förlänga våldssamma motsättningar, kränkningar av mänskliga rättigheter. Detta har skapat oro bland kunder, leverantörer, tillsynsmyndigheter, investerare, icke-statliga organisationer och hos allmänheten som allt oftare ber företagen – även de små och medelstora – att visa att mineraler och metaller i deras leveranskedjor inte har bidragit till verksamhet som skadar människor.

För att angripa problemen antogs EU:s förordning om ansvarsfull an-

skaffning av mineraler,

Skanna här ->

som ibland också kallas ”förordningen om konfliktmineraler”, i maj 2017. De nya reglerna kommer att säkerställa att de mineraler som används av industrin i EU införskaffas på ett ansvarsfullt sätt och att förtjänsterna inte föder rebellgrupper, konflikter och terror. Förordningen stödjer också en positiv utveckling för lokalsamhällena och lokal företagsamhet. Reglerna kommer att omfatta upp till 95 % av all import från och med den 1 januari 2021. Till dess kommer EU-kommissionen och EU-länderna tillsammans att ha inrättat den organisation som behövs och som säkerställer genomförandet i hela EU.

Info Express
Källa: Europeiska kommissionen

Ny studie ska bidra till ökad integration i arbetslivet

Micheline van Riemsdijk. Fotograf: David Naylor, Uppsala universitet.

Via regeringens "snabbspår" fick flera högkvalificerade flyktingar anställning i bristyrken. I en ny studie kartlägger Micheline van Riemsdijk erfarenheter av satsningen i syfte att bidra till ett mer integrerat och jämställt arbetsliv.

I Sverige finns en rad bristyrken där högt utbildade flyktingar besitter precis de kunskaper som arbetsgivare efterfrågar. Likväl står många av dessa högkvalificerade personer inför stora hinder att få en anställning som motsvarar deras utbildning och kompetens. Detta utgör en central utmaning i skapandet av det inkluderande samhället, och med finansiering från Forte studerar just nu Micheline van Riemsdijk, docent vid Uppsala universitet, den sociala integrationen av

flyktingar vid svenska arbetsplatser.

– Flyktingsituationen har satt nytt fokus på behovet av fungerande integrationsinitiativ, och ett arbete utgör en nyckelfaktor för att som flykting kunna delta i samhällets sociala och kulturella liv. I min studie följer jag upp ett antal av de nyanlända som via regeringens "snabbspår" fick anställning inom olika bristyrken, och möter även arbetsgivare och andra involverade aktörer för att ta del av deras

erfarenheter och perspektiv, berättar Micheline van Riemsdijk.

Vill bidra till hållbart arbetskraftsdeltagande

Enligt OECD har var femte flykting i Europa fullgjort en högskoleutbildning eller motsvarande. Statistiken visar även att flyktingar är arbetslösa, undersysselsatta eller överkvalificerade i större utsträckning än både arbetskraftsinvandrare och infödda arbetstagare. Sverige tillhör de länder som mottog ett stort antal asylsökande åren 2015 och 2016, och Micheline van Riemsdijk är även engagerad i ett projekt som jämfört de olika systemen för arbetsmarknadsintegration i Sverige, Nederländerna och Tyskland.

– Skillnaderna är av grundläggande karaktär. Där exempelvis Nederländerna skapar lokalt anpassade lösningar arbetar Sverige enligt en centraliserad modell. Ingen av metoderna tycks mer framgångsrik än den andra, och i den studie jag nu inlett vill jag skapa en mer detaljerad bild av de utmaningar som möter såväl högkvalificerade flyktingar som arbetsgivare, arbetsförmedlare och politiker. På sikt hoppas jag kunna omsätta mitt material i rekommendationer som kan bidra till ett mer hållbart arbetskraftsdeltagande och ökad jämlikhet, mångfald och integration på våra arbetsplatser.

Källa: Uppsala universitet

Demokratisering bakom ökat antal möten på jobbet

Allt fler möten används för att organisera arbetslivet. Vill man göra karriär så gäller det att vara en duktig mötesdeltagare.

– Det gäller att inte ta upp för mycket tid, vara engagerad och förberedd – och ha känsla för vilka som är inflytelserika, säger Malin Åkerström, professor i sociologi.

Malin Åkerström har fördjupat sig i möten i flera forskningsprojekt. Tillsammans med sociologen Vesa Leppänen och Patrik Hall, professor i statsvetenskap vid Malmö universitet, har hon nu kommit ut med "Mötesboken – Tolkningar av arbetslivets sammanträden och rosévinmingel".

– De mest impopulära beteendena på möten är att prata för länge och om lite fel saker, säger hon.

Undersökningar visar att antalet möten i arbetslivet ökar. Det beror enligt Malin Åkerström på ökad demokratisering och ett mer komplext arbetsliv.

– Tidigare kunde chefen i högre grad ensam delegera och fatta beslut, säger Malin Åkerström, men med den

ökade demokratiseringen behövs fler möten för att hitta lösningar och komma överens.

Mer komplext arbetsliv

Parallellt har arbetslivet blivit mer komplext. Det tar sig exempelvis i uttryck att allt fler organisationer ska samverka med varandra. Även i en stor organisation, som Lunds universitet, så förväntas medarbetarna samarbeta med fler inom organisationen.

– I samverkansprojekt krävs det många fler möten. Ofta är det också otydligt vem som ska besluta olika saker i slutändan, varför det krävs förhandlingar – som också sker i möten, säger Malin Åkerström.

I takt med att mötena blir allt fler har också kritiken ökat. Många upplever att de är bortkastad tid eller flyr till e-posten och sociala medier under tiden.

– Samtidigt har vi sett att många får

– Fixat runt mötet är viktigt för vad man vill signalera med mötet – ska det vara enkelt eller lyxigt? säger Malin Åkerström. Foto: Jenny Loftrup

energi och blir mycket engagerade under möten, även bland dem som sade sig inte gilla möten.

I offentlig förvaltning har antalet chefer ökat och även antalet administratörer, ekonomer, personaltjänstemän, kommunikatörer och marknadsförare har också blivit fler – det gäller också i det privata näringslivet. Människor inom dessa yrken arbetar ofta via möten. Den ökade graden av möten leder till dominoeffekter i form av ännu fler möten, så kallade möteskedjor. Man går på morgonmöten, planeringsmöten, promenadmöten, för- och eftermöten, till exempel.

Möten – en maktarena

Något som är sig likt sedan tidigare är att möten fortfarande är en maktarena. Under själva mötet ges möjlighet att demonstrera kompetens och status inför de andra mötesdeltagarna. Bara att bli kallad på möten är liktydigt att vara en efterfrågad och viktig person.

– Folk säger ofta bara "jag ska på möte". Men man säger inte "jag ska gå och prata i telefon".

Info Express
hello@infoexpress.se
Källa: Lunds universitet

milano®

KEMTVÄTT & SKRÄDDERI

Experter på kemtvätt och reparationer av textil, skinn päls, mocka, väskor & sömnad

Djäknegatan 2
211 35 Malmö
040 611 6733
info@milano-se.com
www.milano-se.com

Nørregade 24
1165 København K
+45 33 91 14 00
info@milano-dk.com
www.milano-dk.com

Stora varvsgatan 24B
211 19 Malmö
040 234 317
info@milano-se.com
www.milano-se.com

198.- / pers

Mycket av julens delikatesser
Boka gärna bord till 11:00 eller till 13:00
Telefon: 040-15 24 70

Allt hemlagat!

Jul brunch

varje söndag 24 nov - 15 dec 2019

Adress: Strandgatan 17 B, 216 12 Limhamn.
Telefon: 040-15 24 70
Webb: www.limhamnsfiskrokeri.se

Forskare om konsumtionens julafton: Black Friday

Nuförtiden rear butikerna sina varor redan innan julafton i allt från Singles Day till Black Week. Eller? Är det ens rea? Eller bara ett knep för att få oss att handla saker vi inte behöver? Några av våra forskare vid Lunds universitet funderar och bjuder även på sina bästa hållbarhetstips till dig som konsument.

Dessutom handlar vi mer och mer från utlandet med långa frakter eller resor. ”Min ståndpunkt just nu är att vi bara köper mer och mer nytt. Vi pratar kanske mer om secondhand, men försäljningen av second hand-varor minskar och samma sak gäller reparationer.

Dessutom handlar vi mer och mer från utlandet med långa frakter eller resor. Detta är det senaste jag sett från när jag och studenterna gjorde research i september.”

Carys Egan-Wyer, doktor i företags ekonomi, fokus på konsumtion

Den mest hållbara och ekonomiska saken är den som du redan äger. ”Det är en myt att det kostar mindre att handla på Black Friday. Många saker i butikerna är billigare andra dagar på året. Black Friday är inte en realisation där butikerna ger rabatt på sitt överskottslager för att bli av med det. Snarare är det ett sätt för affärer att uppmuntra konsumenter att köpa utan att tänka efter. Panikmentaliteten gör att vi köper saker som vi inte behöver (eller ens vill ha) och som i slutändan snart slängs bort. Det är dåligt för planeten och för våra plånböcker.

Om det är något som du har velat ha länge – som du har researchat och som du vet att du kommer att få bra, långsiktig användning av – råkar vara till salu på Black Friday, då är det naturligtvis bra att köpa det just då. Men impulsköp kommer sannolikt inte att göra att du sparar pengar på lång sikt även om de känns som en bra affär där och då.

Den mest hållbara och ekonomiska saken är den som du redan äger. Titta på vad du redan har istället för att köpa nytt. Kan du klä om, återanvända, uppgradera, byta, låna eller köpa något 'preloved' innan du köper något nytt?”

Emma Samsioe, postdoktor i service management och tjänstvetenskap

Företag behöver ta ansvar att inte ta fram klädesplagg som har en stor miljöpåverkan. ”Att handla mycket och billigt har varit enkelt, lätt och kul. Konsumtion av fast fashion, som jag studerat i min avhandling, är just ett sådant exempel – det är en typ av modekonsumtion som uppmuntrar till en ständig jakt på den rätta outfiten. Och Black Friday är också ett sådant konsumtionsfenomen; en möjliggörare för enkel, lätt och billig shopping.

Det finns en vana och förväntan hos konsumenterna av fast fashion – att det ska vara billigt och att de alltid ska ha råd att handla det senaste – och vid Black Friday ska det vara ännu billigare. Men jag menar att fast fashion-konsumenten behöver bli mer kräsen i konsumtionsval – till exempel genom att ifrågasätta hur det kan vara så billigt.

Det finns mer att vara kräsen kring än att vara kräsen när det gäller trender. Det behöver inte betyda att du helt slutar handla men att du handlar betydligt mindre och med mer eftertanke; att handla saker som du tänkt på en längre tid och som du sedan kan använda under en längre tid.

Samtidigt tycker jag inte att allt fokus ska vara på konsumenten: företag behöver ta ansvar att inte ta fram klädesplagg som har en stor miljöpåverkan – och här krävs det då också nya affärsmodeller.”

Jens Rennstam, docent i företagsekonomi, fokus på organisationer

Det finns bättre sätt att hjälpa dem som är så fattiga att de inte har råd med basvaror.

”Vi bör ha ett klassperspektiv på konsumtion och Black Friday. Där hade Weidmo Uvell en poäng i sin opinionsartikel förra året. När det gäller privatkonsumenter förändringar i sitt konsumtionsbeteende kan man inte förvänta sig samma saker av rika som fattiga, enkelt uttryckt. Det är de rika som står för störst utsläpp, och de som behöver och kan ändra sitt beteende mest. Detta gäller även på en global nivå, där omfördelning av resurser krävs och vi bör förvänta oss starkare åtgärder från rika länder än fattiga. Däremot är Rebecca Uvells poäng att vi behöver Black Friday för att fattiga människor ska ha råd att konsumera märkliga (om hon nu menar det, det verkar så). Det finns bättre sätt att hjälpa dem som är så fattiga att de inte har råd med basvaror, sätt som inte drar med sig en massa andra som inte alls är så fattiga i konsumtionspyran.

När det gäller företagets svar på min och Sverre Spoelstras stickprovundersökning från förra året så vet jag inte hur de tänker. Men jag tycker inte att svaren är så konstiga. Ett företag skrev att det är en ”självlklarhet” att de ”hoppar på Black Friday-tåget och ger våra kunder våra allra bästa priser och erbjudanden”. Ett annat lade svaret på konsumenterna och svarade att ”det är frivilligt för konsumenter att ta del av erbjudandet”. Svaren är ett exempel på det som till exempel Nils Brunsson (svensk företagseko-

Fotokälla: Pixabay/Marky Oet

nom) har noterat för länge sedan, nämligen att företag inte säger samma sak som de gör och kommunicerar på olika sätt i olika situationer för att hantera motstridiga intressen. När de kommunicerar med hållbarhetsfolk pekar de på att de har slutat med pappersfakturer och liknande, när de kommunicerar med sina kunder poängterar de sina extrapriser och andra konsumtionsstimulerande erbjudanden. Dessa två kommunikationer är motstridiga, vilket speglar två av de många motstridiga krav de ställs inför: å ena sidan behöver de sälja mer för att konkurrera, å andra sidan behöver de framstå som miljömässigt ansvarsfulla. Dessa två går ofta inte ihop. Det är därför vi menar att vi inte ska förlita oss på att företagen tar något avgörande ansvar för miljön.

Veronika Tarnovskaya, docent i företagsekonomi, fokus på marknadsföring

Vi måste sluta tänka på ekonomi som något övermänskligt.

”Förra året skrev Johan Norberg i fPlus ”Om vi skulle sluta konsumera skulle vi och resten av världen bli väldigt fattiga. Det är tack vare handelns utveckling och marknadsekonomin som 130 000 människor dagligen lyfts ur fattigdom – och det är väldigt intressant att detta sker när folk klagat som mest på konsumtionen.”

Jag tycker att Johan Norberg har valt att argumentera för Black Friday och dylikt med en sorts tom retorik. Han förväxlar en konsumtion för att leva ett värdigt liv med att konsumera för att vara hundra procent beroende av stora företagets globala ambitioner, till exempelvis att hela världen ska dricka till exempel Coca Cola och äta på McDonalds. Dessa två globala och otroligt starka varumärken är, menar jag, ansvariga för hela kontinentens (Sydamerika) och länders (USA; Mexiko) usla matvanor och överviktsepidemier. Black Friday är ett exempel på hur företag skapar och kristalliserar oansvarsfulla och farliga beteenden – överkonsumtion, impulsivitet, beroende och nonchalans.

Axel Welinder, doktorand i företagsekonomi, fokus på marknadsföring

Kan vi verkligen konsumera oss ur den här klimatknipan? ”Jag som kommunikations- och hållbarhetsforskare skulle vilja påstå att det är i just julstressen som vi bör vara lite extra vaksamma på hur det pratas om hållbarhet. För leder verkligen ett växande berg av hållbarhetssnack till mer hållbara synsätt och beteendemönster? Inte nödvändigtvis. Framförallt inte med många av de budskap vi utsätts för genom reklam.

En annan åsikt som lyftes fram förra året kom från Rebecca Weidmo Uvell i SVT Opinion. Hon skrev:

”När mediemän i medelklassen skriver krönikor om att man inte ska flyga drömmar underklassem om att ha råd att bara en gång ta sin familj på en solresa utomlands. För en fattig familj handlar det istället om extrapriser och stormarknadens egna märken.”

Men den typen av åsikter är ännu ’farligare’ än Johan Norbergs retorik eftersom skribenten förvrider problematiken och paketerar den som en klassfråga och fokuserar på medelklassens skuld inför de ’stackars’ fattiga och invandrare som bara kan konsumera på rea och saknar något val. Jag tycker att det är oetiskt att nedvärdera en stor grupp egna medborgare till en underklass som är värd Black Fridays, Ullared och snabbmat. Ur ett varumärkesperspektiv är Black Friday och dylikt också skadligt eftersom företagen nedvärderar sina märken både finansiellt (reapriser, volym) och etiskt (vad står dessa varumärken för? I de flesta fallen hittar vi höga och vackra visioner och ambitioner på deras hemsidor).

Vi lever i ett absurdistiskt samhälle där vår hjärna är i stark obalans med vårt hjärta, det är en sorts Kafka-samhälle. Vi vet alla att klimatkrisen är akut och att överkonsumtionen är en stor bov, men ändå låter vi oss dras i de här skadliga beroendebeteendemönstren – Black Friday är bara ett exempel. Vi måste sluta tänka på ekonomi som något övermänskligt och börja tänka på ekonomi som ett långsiktigt samhällsansvar, som något som ska vara till nytta för alla. Och etiska varumärken är ett utmärkt verktyg på att nå dessa mål.

Axel Welinder, doktorand i företagsekonomi, fokus på marknadsföring

Kan vi verkligen konsumera oss ur den här klimatknipan? ”Jag som kommunikations- och hållbarhetsforskare skulle vilja påstå att det är i just julstressen som vi bör vara lite extra vaksamma på hur det pratas om hållbarhet. För leder verkligen ett växande berg av hållbarhetssnack till mer hållbara synsätt och beteendemönster? Inte nödvändigtvis. Framförallt inte med många av de budskap vi utsätts för genom reklam.

När allt fler företag bidrar till hållbarhetsdiskursen i försök att få oss att tänka och handla mer ’hållbart’, då är det extra viktigt att vi som konsumenterna och medmänniskor ställer oss följande fråga; kan vi verkligen konsumera oss ut ur den här klimatknipan? Är ’det hållbara alternativet’ för mig verkligen det bästa alternativet för oss? Allt som oftast är svaret nej. Det hållbaraste alternativet brukar vara att köpa mindre och inte mer. Även om du funderar på att köpa den där nya hållbara prylen i butiken som bojkottar Black Friday ’för miljöns skull’. Räcker inte det du och många andra redan har?

Det är kanske just reklamens legitimitet du bör ifrågasätta från ett hållbarhetsperspektiv. De budskap som

ges kanske förvränger vår syn på vad hållbara livsval är. Framförallt kan reklamen mörklägga grunden till varför vi faktiskt sitter i den här klimatknipan överhuvudtaget. En intressant tanke att leka med är hur svenskarnas klimatavtryck hade påverkats om vi mer eller mindre förbjöd reklam. Till det bättre eller sämre? På bekostnad av vårt välbefinnande eller inte? Vem vet. Men det tål att tänkas på.

Ofta får jag, och nog många andra med mig, intrycket av att allt prat om hållbarhet är just det; prat. Det verkar vara mycket snack och lite verkstad så att säga. Men är det hela sanningen? Är allt snack om hållbarhet bara rökrök för ohållbara beteenden eller kan det faktiskt ha en positiv inverkan på människans relation till

naturen? Vad gör egentligen hållbarhetsprat med vår världsbild och våra beteenden?

Det beror såklart på. Det beror på hur vi pratar om hållbarhet. Det är nämligen så att sättet vi väljer att prata om begreppet bestämmer den mening vi tillskriver det. En mening som i sin tur påverkar hur vi förstår och ’gör’ hållbarhet. Lite förenklat skulle man kunna säga såhär från ett språkperspektiv: (hållbarhets)intryck påverkar (hållbarhets)uttryck som påverkar (klimat)avtryck. Alltså, när ett nytt begrepp gör entré i vårt språk tillåter det oss att artikulera och uttrycka vad vi ser på nya sätt. Både för oss själva och till varandra. Ett förnyat språk ger oss så att säga nya perspektiv att applicera på alla de upplevelser som

vårt liv består av. Till exempel, när vi ser en ko efter att ha lyssnat på ett av Gretas brandtal så för djuret kanske inte bara tankarna till en lantlig idyll, utan också till alla de metanfyllda rapar som kommer ur kossans mule.

Med ett växande hållbarhetsperspektiv i bakhuvudet kan vi alltså förhålla oss till världen vi lever i på nya sätt. Kanske kan hållbarhetsbegreppet till och med få oss att tänka och handla lite annorlunda när vi snart beger oss ut i julhandeln, bokar vinterresan eller på annat sätt konsumerar oss igenom vintermörkret. Men effekten beror såklart på vad vi får det att betyda.”

Info Express
Källa: Lunds universitets web.

Pensionär och småföretagare – en fördelaktig kombination

Med lägre arbetsgivaravgifter, högre jobbskatteavdrag och den statliga pensionen som grund är småföretagande ett lätt sätt att få ihop en bra halvtidslön som pensionär. Lars Strömberg berättar om fördelarna med att driva eget företag som pensionär.

– För många är det ett sätt att hålla kvar sociala kontakter och ha en meningsfull sysselsättning, samtidigt som extraintäkterna skapar möjlighet att förgylla tillvaron, säger han.

Fördelarna med att driva eget företag som pensionär är många och Lars Strömberg beskriver småföretagandet som den bästa pensionsförsäkringen. Istället för att behöva oro dig för att inte ha pengar nog att försörja dig på den låga statliga pensionen, som räcker till mat och boende om du har låga kostnader, har du som egenföretagare även råd att leva ett friare liv. Eftersom det är lägre arbetsgivaravgifter för personer över 65 samtidigt som du som är över 65 har ett högre jobbskatteavdrag och betalar mindre i skatt, är det lätt att få ihop en halvtidslön.

– Du bestämmer själv hur mycket du vill jobba. Ibland kanske det räcker med att jobba en dag i veckan för att få en bra lön. Med de extra pengar-

na finns det utrymme att ha en bra ekonomi och få tid och pengar till att resa eller vad man nu vill, säger Lars Strömberg.

Meningsfull sysselsättning

Att inte ha en meningsfull sysselsättning kan vara svårt för många. Flera av de som går i pension blir deprimerade och frågar sig själva hur de ska spendera sin tillvaro. Som småföretagare får du en syssla som du själv har valt och väljer själv hur mycket eller lite tid du vill lägga på det. Förutom att ge en stabil ekonomi så är småföretagandet en möjlighet att behålla sociala kontakter. Inom många yrken är det dessutom möjligt att fortsätta vara kvar på din tidigare arbetsplats som frilansare och träffa välkända ansikten.

Fotokälla: Creative Commons

– Det är alltid roligare att gå till jobbet när man inte känner sig tvingad. När du dessutom har andra sidoinkomster så kanske det räcker att jobba i Sverige på sommaren och sedan bo utomlands under vinterhalvåret. Vissa verksamheter kan även skötas på distans. Som egenföretagare och pensionär har du stora friheter, säger Lars Strömberg.

Börja planera i tid

För dig som närmar dig pensionen är det en bra idé att börja förbereda dig på en tillvaro efter yrkeslivet redan nu. Om du redan vet att du kommer att vilja bli egenföretagare som pen-

sionär har du tid att starta upp din verksamhet och knyta kontakter vid sidan av din anställning. Till din hjälp finns Småföretagarnas Riksförbunds Start-paket som du kan läsa mer om här.

– Jag startade själv min affärsidé när jag var 60 år och räknar med att hålla på livet ut. Startar man upp sin affärsverksamhet i tid så har du hunnit bygga upp den tills du går i pension. Och om ditt företag tar fart innan dess har du möjlighet att gå i pension ett par år tidigare och satsa på småföretagandet, avslutar Lars Strömberg.

Info Express
Källa: Småföretagarnas Riksförbund

Välkomna till en renare vardag. Ett städföretag inom alla område, redo för att hjälpa just dig....

i MALMÖ och VELLINGE KOMMUN

Mob:070-4856801, E-mail: info@tc-stadservice.se, Web: www.tc-stadservice.se

Forskare sätter den svenska modellen i nytt ljus – genom nyligen digitaliserad strejkdata

Just nu pågår förberedelserna för fullt inför den stora avtalsrörelsen på arbetsmarknaden. Fack och arbetsgivare har bedrivit liknande förhandlingar sedan 1900-talets början. Men då, för 100 år sedan, var det mycket vanligt att parterna inte kunde nå fram till uppgörelser förrän de hade använt sina skarpaste vapen, strejker och lockouter. Forskare från Ekonomihögskolan vid Lunds universitet ger med hjälp av nyligen digitaliserade data en ny bild av varför de bittra striderna mellan arbetsmarknadens parter övergick i samförstånd och kompromissande.

Arbetare har samlats på Norra Bantorget i Stockholm för demonstration vid storstrejken år 1909. Foto: Axel Malmström 1909 (Stockholms stadsmuseum)

Sverige anses ofta vara ett land som kännetecknas av samförstånd och kompromisser, inte minst på arbetsmarknadens område, ofta kallat "den svenska modellen". Men så har det inte alltid varit. Under 1900-talets början var den svenska arbetsmarknaden präglad av strejker och lockouter, även i ett internationellt perspektiv. Bara under året 1919 utbröt 440 strejker och lockouter.

Dessa konflikter har i allmänhet studerats på samlad nivå, för landet som helhet. I en ny artikel i tidskriften Ekonomisk Debatt sammanfattar ekonomihistorikerna Kerstin Enflo, Tobias Karlsson och Jakob Molinder sitt forskningsprojekt om övergången från konflikt till samförstånd på den svenska arbetsmarknaden. I stället för att studera utvecklingen på nationell nivå har forskarna utgått från konflikternas geografiska variation. Inom ramen för projektet har de digitaliserat data omfattande över 8 000 strejker och lockouter som inträffat på platser runt om i landet under åren 1859 till 1938.

– Möjligheten att studera var någonstans strejkerna ägde rum ger nya perspektiv på den svenska modellens ursprung. Framtida forskning kan dra stor nytta av den data som vi samlat in. Nu går det till exempel att studera vilka faktorer som driver fram strejker på lokal nivå och hur de spred sig geografiskt över landet, säger Jakob Molinder.

Strejkerna handlade om lön – inte rädsla för teknik

En delstudie i projektet handlar om betydelsen av en genomgripande teknologisk förändring, elektrifieringen, som startade i början av 1900-talet. Resultaten överraskade forskarna.

– Eftersom elektrifieringen innebar att många arbeten kunde utföras med maskiner i stället för människokraft, tänkte vi oss att åtminstone en del av konflikterna skulle kunna röra motstånd mot nya maskiner. Men när vi gick igenom orsaken till de svenska strejkerna så noterade vi att nästan ingen strejk uppgavs ha orsakats av teknisk förändring, säger projektledaren Kerstin Enflo. Resultaten är intressanta mot bakgrund av den pågående debatten om möjliga sociala konsekvenser av att jobb försvinner på grund av automatisering.

Elektrifieringen var visserligen förknippad med ökat strejkande, men det var inte de som hotades av den nya tekniken som gick ut i konflikt. Snarare rörde det sin om yrkesgrupper som tack vare den nya tekniken fått förstärkt förhandlingsposition. Strejkerna handlade i hög grad om lönefrågor. Mönstret påminner om hur starka yrkesgrupper på strategiska förhandlingspositioner, som piloter och hamnarbetare, använder sig av strejkvapnet i dag.

Lokalpolitik viktig för att bygga tillit Den geografiska dimension har forskarna också använt i en delstudie som handlar om samspelet mellan politik och arbetsmarknad på lokal nivå. Här undersöker de vad som händer när arbetarrörelsens politiska gren, det socialdemokratiska partiet, tog över makten i en stor del av landets städer under 1920- och 1930-talen. Följden blev färre strejker. Forskarna tror att detta hängde samman med att lokalpolitiken kom att fungera som en arena där företrädare för arbetsgivare och arbetare mötte varandra och där social tillit kunde byggas.

– Våra resultat ifrågasätter den etablerade bilden av modern svensk historia. För att förklara övergången från konflikt till samförstånd på arbetsmarknaden kan vi inte bara studera vad som händer i Stockholm utan måste också räkna sökljuset mot andra platser, exempelvis stadsfullmäktige runt om i landet, säger Tobias Karlsson.

Vanligt att konflikt slutade i kompromiss

I förhållande till tidigare forskning pekar projektet också mot att viktiga förändringar inträffade långt innan det berömda Saltsjöbadsavtalet 1938. Detta lyfts fram i en delstudie som är i färd med att publiceras i tidskriften European Review of Economic History och som handlar om en ofta förbisedd aspekt av den svenska arbetsmarknadens historia: den höga andelen konflikter som slutade i kompromisser. Forskarna menar att den höga kompromissandelen delvis hade en förklaring i att stalgiska förlikningsmän 1907 började verka för att lösa arbetsmarknadskonflikter. De kunde inte tvinga parterna att komma överens, men deras närvaro kunde bryta dödlägen och göra det enklare för någon av parterna att backa från sina ursprungliga krav. Den organisation som infördes 1907 går i dag under namnet Medlingsinstitutet.

Projektet "Från Sundsvall till Saltsjöbadsavtalet: ett regionalt perspektiv på den svenska arbetsmarknaden" har finansierats av Vetenskapsrådet och bedrivs under perioden 2014–2019. Den databas som forskarna byggt upp inom ramen från projektet finns tillgänglig genom Svensk Nationell Datatjänst.

Info Express
hello@infoexpress.se
Källa: Lunds universitet

Fakta: Den svenska modellen på arbetsmarknaden

Det som brukar kallas "den svenska modellen" har sitt ursprung i det system med kollektivavtal mellan fack och arbetsgivare som etablerades under mellankrigstiden och som innebar att staten undvek inblandning i lönebildningen. Modellen fick en stadig grund med Saltsjöbadsavtalet mellan LO och Svenska arbetsgivareföreningen (nuvarande Svenskt näringsliv) som undertecknades den 20 december 1938. Då reglerades bland annat rätten att utlysa strejker och lockouter. Efter detta avtal utvecklades samarbetet mellan fack och arbetsgivare på flera områden, exempelvis när det gäller arbetsmiljö och yrkesutbildning. Under 1950- och 1960-talen, då den svenska modellen anses ha varit som mest utvecklad, kom löneförhandlingarna att centraliseras och samordnas i hög utsträckning.

Fakta: Strejker i Sverige – regionala skillnader

Strejkbenägenheten ökade under 1880-talet för att växa i styrka under 1900-talets början. Efter storstrejken 1909, där arbetarrörelsen led ett kraftigt nederlag, minskade både antalet fackföreningsanslutna och strejker under en period. Under inflationsåren i samband med första världskriget ökade antalet strejker igen för att kulminera i strax över 600 konflikter per år 1920. När Socialdemokraterna först kom till makten 1932 hade strejkernas antal redan minskat under ett decennium. Strax innan Saltsjöbadsavtalet var de nere på färre än 50 strejker om året.

1863–1903: kännetecknas av allt fler strejker, särskilt i södra Sverige.

1903–27: den mest intensiva strejkperioden; i relation till befolkningen var Malmöhus och Västernorrlands län de mest konfliktyngda medan Västerbotten och Skaraborgs län stod för motsatsen.

1928–1938: en trendmässig nedgång av strejkandet, dock avbruten – främst i städerna – av den stora depressionen 1929 och åren därefter. Från och med 1931, året för de ökända skotten i Ådalen, minskade antalet strejker kraftigt, men snabbare i städerna än på landet. När Saltsjöbadsavtalet signerades i slutet av 1938 var strejkerna redan nere på en mycket låg nivå.

1970-80-talen: under dessa årtionden blev det återigen vanligare med strejker, men det var då frågan om "vilda" strejker, som inte sanktionerades av fackföreningar.

2000-talet till i dag: efter millennieskiftet har strejker och lockouter varit sällsynta på den svenska arbetsmarknaden, totalt sett inträffade under perioden 150 arbetsinsättelser. 2018 – det senaste året med fullständig statistik – inträffade endast en strejk, när Ryanairs piloter krävde kollektivavtal.

Thomas Schön: Nu lär sig maskinerna bidra till en bättre värld

Sex år har gått sedan Thomas Schön anlände till Uppsala med två doktorander och en professor i reglerteknik. Idag är han en ledande kraft i att ta den artificiella intelligensen in i våra vardagsliv, men någon Terminator lär vi inte möta hitom Hollywood.

Kontorsrummet, inhyst i en av Uppsalas forna regementsbyggnader, är allt annat än futuristiskt. En dator i hörnet är det enda som avslöjar att vi anträt det tjugoförsta århundradet. Likväl befinner vi oss i centrum för en av världens ledande forskningsmiljöer inom maskininläring. Här utvecklas system som snabbt för vetenskapen närmare förverkligandet av generationsöverskridande utopier som självkörande bilar och datorstyrda cance-roperationer.

– Vi arbetar med algoritmer. Stora och ingenjörsmässigt snygga, men på intet sätt smarta i sig själva. De kan liknas vid matrecept, en uppsättning ingredienser som i rätt konstellation genererar ett specifikt resultat; en kanelbulle eller ett fordon med förmåga att registrera fötgångare. I mina ögon är vår tids artificiella intelligens, AI, inte ens besläktad med traditionell intelligens och förmågan att uppnå komplexa mål. Men med det sagt så har vi privilegiet att arbeta i ett fantastiskt område där utvecklingen

fortsätter att accelerera, konstaterar Thomas Schön, professor i reglerteknik vid Uppsala universitet.

Orden speglar ett lugn som inte delas av alla. Under rubriken "Svensk arbetsgrupp mot mördarrobotar" rapporterade nyligen en rikstäckande morgontidning att två statsråd vill inrätta en grupp som ska granska utvecklingen av artificiellt intelligenta maskiner som kan ta egna beslut att döda människor i konflikter. Allt färgstarkt illustrerat med två tungt beväpnade "robotar med rätt att döda" lånade ur science fiction-filmen Terminator. En effektiv inramning, men hur relevant är den egentligen som framtidsscenario?

– Vi människor tenderar att vara rädda för det okända vilket leder till en polarisering kring AI, som om man ska tro media antingen kommer att rädda eller förgöra världen. Filmbranschen spår å sin sida gärna på vår fruktan inför en form av intelligens som vi är osäkra på vad den egent-

DITEC Bilvärd
A: Cypressvägen 29, 213 63 Malmö
E: info@ditec-malmo.se
T: 040-211 54 00
www.ditec-malmo.se

BUNKEFLO BILSERVICE
Klagshamnsvägen 4 (6,36 km), 21836 Bunkeflo, Skåne Län, Sweden. Tel: 040-51 07 76

HITTADINBIL till erbjudandet

**BRA BILLIGA BILAR
0% RÄNTA
INGEN KONTANT INSATS**

ligen rymmer. Naturligtvis ska vi ha respekt för denna nya teknologi och vara extra vaksamma kring vissa användningsområden, till exempel just autonoma vapensystem, men kan jag omöjligt uppbåda någon oro över att maskinerna skulle ta makten över människan, säger Thomas Schön.

Sedan 2017 förenas svensk grundforskning inom artificiell intelligens och autonoma system i miljardsatsningen Wallenberg AI, Autonomous Systems and Software Program (WASP), landets största enskilda forskningsprogram någonsin. Scenförändringen är fullständig sedan den septemberdag 2013 då Thomas Schön anlände till Uppsala universitet. I anställningsavtalet ingick finansiering av två doktorander, utöver dem förblev Thomas länge ett exotiskt inslag på den nationella arenan.

– På konferenser i utlandet kunde jag springa på en eller annan svensk i amerikansk företagssexil. Här hemma var jag extremt isolerad innan tingen till sist föll på plats. Idag leder jag en forskningsgrupp med tjugo medlemmar vars resultat efterfrågas över hela världen, vilket också utgör det vetenskapliga bidrag jag är mest stolt över. Därmed känns tiden rätt att rikta blicken mot vår egen planhalva,

och precis nu lägger vi sista handen vid en satsning som jag är övertygad kommer att ta Uppsala universitets redan starka position ytterligare steg i rätt riktning.

AI för vetenskaperna heter det multidisciplinära initiativet där forskare vid Uppsala universitets samtliga fakulteter ska inbjudas att under ett års tid mötas på en gemensam arena med fokus på artificiell intelligens. Ambitionen är att ur bredduniversitetets förenade kunskap och perspektiv generera tankar kring nya områden där maskininläring kan alstra framtida värden.

– Till de många inspirerande aspekterna av mitt arbete hör friheten att tala med vem jag vill och att fokusera på utmaningar med stor samhällsrelevans. Säkrare fordon och bättre vård räddar redan liv, men i flera fall har vi knappt börjat reflektera över de möjligheter tekniken erbjuder. Går allt planenligt lanserar vi projektet år 2020 vilket känns oerhört spännande. Vår forskning förutsätter arbete utan mentala inhägnader, och vi ser redan framför oss flera intressanta områden där maskininläring kan bidra till en bättre värld.

Info Express
Källa: Uppsala universitet

VÄXA!
SMÅ TRAMPTAG OCH STORA DRÖMMAR!

CYKEL GIGANTEN
WWW.CYKELGIGANTEN.SE

HELREN BIL FÖR HALVA PRISET

50% rabatt på valfri tvätt
(värde 74:50-179:50)

Gäller på Preem Västra Hindbyvägen t o m 16/12 2019.
Kan ej kombineras med andra erbjudanden.

Preem Västra Hindbyvägen 2
Tel 040-94 85 90. Mån-fre 6-22. Lör-sön 7-22.

campea

HUSVAGN HUSBIL

BUTIK | SERVICE | FORDONSFÖRSÄLJNING | FÖRMEDLING

TESTVÄGEN 5 - ARLÖV - MALMO@GAMEPA.SE - GAMEPA.SE

KABE & ADRIA SUNLIVING

BLACK WEEK

RABATT 50%

ÅRSANNONS
FÖR ENDAST
4800 kr/år
Varför annonsera? Tre skäl!

- Minst 120 000 ex under 10 månader
- Länk till ditt erbjudande, din webbsida, facebook, osv
- Ditt erbjudande publicerad miljövänligt och digitalt på Xtakes.se (logo, karta, erbjudande, katalog, osv.)

ORD. PRIS 9600:-

DITT LOGO

FÖRETAGSNAMN

121X58 MM

Vid behov kan din årsannons vara: värdekupong, värdecheck, onlinekod, och liknande.

Var konsekvent till rimliga priser!

GÄLLER VECKA 48

BLACK FRIDAY ERBJUDANDE

Köp en alkotestare nu – munstycken och en kalibrering på köpet!

Drägers alkotestare är alla lika säkra i mätresultatet så låt dina behov avgöra ditt val. Som privatperson är valet lätt: Alcotest 3820, men om du behöver testa många andra än dig själv, rekommenderar vi Dräger 5820.

DRÄGER 3820

Ett 5-pack munstycken plus en gratis kalibrering ingår.

2 595:-

DRÄGER 5820

Ett 10-pack munstycken plus en gratis kalibrering ingår.

5 295:-

Dräger

Autoexperten

AUTOEXPERTEN I MALMÖ

Östra Hindbyvägen 30
Tel. 040-21 03 30

AUTOEXPERTEN I LUND

Nöbbelövs Mossaväg 3
Tel. 046-30 57 30

Erbjudandet gäller 29/11 – 6/12 2019

BAGMAN
VÄSKOR FÖR ALLA RESOR

RUNDELSGATAN 16, 211 36
MALMÖ | 040-12 04 50 |

www.bagman.se

**MOBILIAS
SKRÄDDERI & KEMTVÄTT**

Kemtvätt
Päls, Mocka, skinn,
textil, Mattvätt

Vi utför allt ändringar
Byte av blixlöst, jacka,
byxor, mm

KEMTVÄTT & SKRÄDDERI
MALMÖ, MOBILIA

WWW.AYLINSKRÄDDERI.SE, Tel: 0720260645

istikbal

Volframgatan 5 21364 Malmö,
Tel: 040-43 10 10

www.istikbalmobler.se

**Köttbutik
för matglada
GEJO**
040-91 87 02

Kvalité

Vårt kött kommer både från svenska köttgårdar och från Sveriges köttgrossister.

Vi erbjuder dig kvalitetskött till humana priser.

Erikslustvägen 34, 217 73 / Knivgatan 11, 212 28 Malmö

Rätstickan
Din glada garnbutik i Malmö
Ring oss idag!
040-26 94 46

www.ratstickan.se

Majesty Bespoke

Skrädderi, kemtvätt, urmakeri
Adress: Linnégatan 35, 216 14 Limhamn
040156440

HOROSKOP-NOVEMBER 2019

Väder

Inre styrka, spontan energi, självförtroende

Vid slutet av året uppkommer lugna vibbar. Tack vare alla framgångar du uppnått, ger december optimismens anda. Men kom ihåg att det inte behöver vara den bästa lösningen att låta ditt hjärta bestämma. Så, du ska alltid bestämma rationellt.

Stjärnorna bevisar att Väduren kommer att ha ett lugnt slut på året. Du mår bäst i en miljö där du känner dig trygg. December kommer att vara en bra tid för kärlek, så ensamstående människor kan förvänta sig en ny chans att träffa sin själsfrände. Du kommer att vara optimistisk och positiv. En annan sak som kommer att uppmärksamma individer i din omgivning.

Om du har en anställningsintervju eller ett annat viktigt möte, bör du se till att spendera tillräckligt mycket tid på att förbereda dig. Underskatta inte någonting.

Den senaste tiden har du varit hälsosam, bråka inte med det. Du kan få allvarliga problem senare.

Oxen

Stark och envis, men praktisk och beslutsam

December kan innebära konflikt inom familjen där du blir domaren. Under denna period har Oxen mycket stark moralisk känsla. Tack vare det kan han enkelt lösa problemet. I slutet av året är det som att tänka på saker du kan ändra nästa år.

Även om på jobbet, kan Oxen förvänta sig en positiv period i december, men när det gäller personligt liv kan det bli lite svårt. Du står före ett viktigt beslut. Oavsett ditt beslut kan du lita på stöd från din familj. Din semester kommer att ske i en trygg och fredlig miljö.

Du har kanske försökt få din chefs uppmärksamhet under lång tid nu, men så småningom inser du att det inte är värt det.

Det faktum att du mår dåligt kan orsakas av trötther. Kropp och sinne är förknippade, glöm inte det.

Tvillingarna

Kommunikativ och artig karaktär med ett sinne för humor och kreativitet

De senaste månaderna i detta år medför förändringar till det bättre. Du kan se fram emot att tillbringa trevliga stunder med din familj, din kärlek och dina vänner. Alla stjärnor lyser för dig. Om du tänker dig att ta stora steg, är det nu den bästa tiden!

Du kommer att njuta av den senaste månaden av året det bästa med vänner, för med dem kommer du att glömma dina dagliga problem. Men inget kan överstiga rimliga gränser. Även med kommande helgdagar måste Tvillingen vara realistisk. Ta hand om din hälsa i december också. Om det är kallt klä dig varmt, annars riskerar du att bli kall, kanske till och med något värre.

Gör ditt bästa när du gör middag. Gör det till en upplevelse och skäm bort dina smaklökar.

Även om du är trött bör du inte ignorera din personliga hygien på kvällen. En dag gör ingenting, men långsiktigt är det inte bra.

Kräftan

Emotionellt men mottaglig karaktär, lynnig och avaktande

Vid slutet av året bör varje Kräfta ta hand om sin hälsa. En aktiv livsstil hjälper dig att hålla dig i form och bli av med stress från din kropp. Men fokusera inte bara på dig själv. Din kärlek och familj förtjänar också uppmärksamhet.

Även i december kommer dina relationer att vara harmoniska och starka, du bör se upp för överdriven och uppenbart beroende av din partner. Speciellt i fall då du inte är säker på att dina känslor är 100% framsteg. Varje kräfta bör också undvika smaskenor eftersom de lätt kan bli allvarigare.

Om du känner att du har för mycket jobb att göra, bör du prioritera eller sätta upp ett schema.

Du kommer att bli förkyld om du inte klär dig efter vädret.

Lejonen

Modig, självförtroende, bestämd och öppen är lejonet

December har ett positivt inflytande på långsiktiga relationer - Lejonet är mycket seriöst men också ansvarigt, vilket hans partner uppskattar. Använda dessa färdigheter i ditt jobb, där du ställer allt till rätta som du förstörde i det förflutna, och det är så du får respekt för dina kollegor och kan åter leda dem.

Under den sista månaden i år kan Lejonet njuta av komfort och avkoppling på långa vinterkvällar. Du kommer också ihåg dina gamla vänner och uppdaterar kontakter med dem. I slutet av dagen är du en naturligt social och utviken typ. Du kan ägna december till självutveckling och förbättra din kroppsbyggnad.

Det var längesen du läste en bok. Ge det en chans. Du kommer se att det är kul.

Tänk på dig själv och lyssna på din kropp. Du borde inte pressa gränserna hela tiden. Tacka nej till kvällens inbjudan och stanna hemma och slappna av istället.

Jungfrun

Försiktig, uppmärksam men intelligent och noggrann är jungfrun

December introducerar dig till en bra period för självreflektion. Du bör göra en lista över dina misslyckanden och framgångar och, enligt listan, planera dina mål för nästa år. Det finns inget behov av extrem ansträngning i arbetet, så du kan uppmärksamma din partner och familj.

När det gäller känslor och känslor kommer Jungfrun att vara inåtvänd. Dina uttryck kommer att bli något mer besvärliga i december. Det finns inga signifikanta händelser i karriär framför dig, så du har råd med lite av deceleration. Dessutom är den här månaden för någonting stabil och konsekvent - till exempel långsiktiga relationer. Frestelesen att gå hem tidigt från jobbet är stor, men du borde stå emot. Du vet aldrig vad som kan gå fel.

Du har inte varit ute på länge nu. T.ex. gå på bio och se en film.

Ta hand om din hud, om den så kräver återfuktning eller njut av en ansiktspeeling.

Vågen

Rättvis, sympatisk, harmoni och intellekt Vågen har slutet av året det mycket lugnt. Praktiskt taget hela fritiden, som i december ger dig, spenderar du i en harmonisk familjemiljö. Tack vare karriärf framgångar har du en känsla av att du verkligen förtjänar resten - och du har rätt. Om du inte vet hur du spenderar fritiden, njut av en sport eller städa upp.

Den sista månaden av året ger en chans till och med att ensam Vågens. Du måste kämpa för uppmärksamheten hos personen du lockas till, men det kommer att vara värt det och du kommer att må bra efter att du har fått vad du vill ha. Du är före passion, men också romantik. I december kommer dina känslor att vara mycket starka, men försök att hålla en låg profil. Ätminstone för stunden...

Tänk inte på hämnd bara för att din kollega gör bättre ifrån sig än du. Otur kanske vänder sig mot dig.

Övertala din partner eller en vän att följa med på en bal. Det är årets event och atmosfären är verkligen värt det.

Skorpionen

Observant kämpe, förutseende och empatisk mot andra

Skorpionen njuter slutet av året och julen med sin familj och partner. Du har en mycket realistisk världssyn under hela december månad. Detta kan förhindra dig från spontan beteende. Var inte rädd för att plocka bort din seriösa mask och vara glad.

Den kommande slutet av året kommer att ge en positiv energi till relationer. December lovar Skorpionen en stor chans att träffa den rätta. När du blir bekant, kommer du njuta av mycket roligt, liksom flört och passion. Du är före helt nya upplevelser. Lång-

siktiga relationer kommer nu att blomstra och blomstra också. Testa Squash eller någon annan racket-sport. Det kommer förnya din energi.

Den senaste tiden har du varit hälsosam, bråka inte med det. Du kan få allvarliga problem senare.

Skytten

Målmedveten, energisk och fylld med längtan och ansträngning

Efter hela året är du glad att december ger dig några avkopplande stunder. Skytten tar slutligen tid att få lite vila (hemma eller annat ställe som fyller välbehag). Denna period är det värt att se tillbaka på det senaste året och få styrka inför nästa år.

December kommer att ge någon form av nedgång. Därför är det meningslöst att engagera sig för mycket när det gäller karriär. Att behålla det nuvarande arbetsutrymmet är tillräckligt. Överdriven ansträngning skulle förmodligen inte göra någon skillnad. Skytten ser fram emot ett harmoniskt slutet av året tillbringat med sina nära.

Du bör försöka undvika chefen och göra färdigt alla arbetsuppgifter direkt, så du inte får mer problem.

Har du fått en skymt av något handgjort, som verkligen fängade dig när du shoppade, tveka inte och köp det.

Du sprider leenden överalt omkring dig, men du mår inte så bra på insidan. Berätta vad det är som stör dig.

Stenbocken

Konservativa stjärntecken är praktiska, försiktiga, envisa och allvarliga

Stenbocken har ofta en tendens att kontrollera allt runt omkring sig. Du borde arbeta ut att kontrollera dig själv. Istället för missbruk av din ledarskapsroll försöker du hitta fördelar gentemot andra genom vänligt beteende. Efter att du rusat genom året, hitta tid för familjen - det är det viktigaste du har.

Enligt horoskopet känner du dig bäst i en bekant miljö i december. Därför omger du dig själv med familj, vänner eller du spenderar mer tid med din andra hälften. Stenbocken kommer också att ha tid att tänka, så de borde göra en uppnäelig upplösning för det nya året. De kommer att hålla sig till det målet.

Du kan se fram emot belöning och beröm. Det finns en chans att din chef är på bra humör.

Besök ett museum eller en utställning. Du kommer ha kul och kanske lära dig någonting nytt.

Vattumannen

Sjäfull och romantisk med en känsla för experimentering

Under den senaste månaden bör Vattumannen vara försiktig med att undvika små skador, särskilt vid sportaktiviteter. December ger harmoni med ditt personliga liv och karriär, så du behöver inte vänta på förändringar inom detta område. Om du känner för att besöka avlägsna släktingar, gör det. De ser fram emot att få träffa dig.

Den sista chansen att Vattumannen ses på jobbet kommer i december. Du saknar energi och därför, även om andra redan har satt fötterna, håller du fortfarande arbetet i takt. Det kommer självklart att uppskattas av dina överordnade. Du bör också ta hand om din hälsa. Underskattar inte förebyggandet på kalla dagar och klä sig varmt.

Du borde inte slöa omkring även om andra gör det. Din chef kommer lägga märke till dina ansträngningar.

Vill du gå ner i vikt bör du först och främst skära ner på alkoholen.

Fiskarna

Blygsam och känsligt stjärntecken, de har stark självuppfattning och inspiration

Vid årets slut bör fiskarna uppmärksamma sin familj, eftersom de inte har hittat tillräckligt med tid för dem under det gångna året. Du är på riktigt bra humör under hela december månad. Det är det som gör dig till en bra följeslagare. Tack vare din insats är din karriär väldigt stabil, så du behöver inte ta itu med några problem.

På jobbet kommer fiskarna inte vila mycket i december. Det finns inget att vara rädd för men. Om du bara fortsätter i takt med andra kommer det inga problem framför dig. Men när det gäller att baka julkulor måste du spara det för helgen. Du bör också ta hand om din hälsa den här månaden, underskatta inte förebyggandet under dessa kalla dagar.

Om dina kollegor är avundsjuka på dig, tänk efter om det finns något fel med vad du gör och försök vara trevligare.

Var försiktig så du inte försummar dina nära och kära, se till att hitta lite tid för dem i ditt schema. Det kommer göra dem väldigt glada.

Källa: skyhoroskop.se

Sevärdheterna som är lika som bär

Världen är full av legendariska sevärdheter, och ibland finns dessa till och med på fler platser än en. Det är svårt att tro sina ögon när Golden Gate Bridge plötsligt dyker upp i Portugal och pampiga 30 St Marys Ax, även inofficiellt känd som ”The Gherkin”, tornar upp sig mitt i Barcelonas stadskärna. Låter det konstigt? Detta beror på att många kända sevärdheter har visat sig ha kopior. Hotell- och resesöksajten momondo har listat fem av världens look-alikes som finns att besöka i runt om i världen.

Att vara originell kan i många fall kännas tufft, något som även visat sig när det kommer till arkitektur, då identiska kopior av berömda byggnader och sevärdheter visat sig på oväntade platser.

Portugal - Golden Gate-bron i Lissabon Golden Gate-bron invigdes år 1937 och är ett av de största landmärkena i USA. Men mer än 9000 kilometer bort måste man gnugga sina ögon när man ser 25 April-bron i Lissabon. Den roströda färgen och konstruktionen påminner starkt om den kaliforniska versionen. Det är dock så att de amerikanska influenserna inte är av en slump: bron i Portugal, som sträcker sig över Tejo-floden, byggdes nämligen av American Bridge Company 1962. De importerade då även stålet från USA.

England - 10 Downing Street på Adam Street

När man reser till London får man inte missa en biltur till 10 Downing Street. Här bor inte bara den brittiska premiärministern, utan den ärade hankatten Larry som är den officiellt högsta musjägare i kabinettet. Men de som vill komma särskilt nära kommer att bli besvikna: vägen är avstängd av

De 10 mest populära platserna i Norge

Från storstaden Oslo till Svalbardöarna långt norrut och många platser däremellan. De tio mest populära destinationerna på visitnorway.com visar vad besökare vill uppleva i Norge såväl som landets mycket varierade kultur- och naturupplevelser.

1. Lofoten

Lofotens många bergstoppar pekar mot den arktiska himlen som kyrkspiror och däremellan finns traditionella byar älskade av både fiskare och konstnärer.

Här njuter besökaren av allt från lokal mat som skaldjur och lamm till vita stränder och Lofotr Viking Museum. Det är också lätt att resa till fastlandet eller till Helgeland och den UNESCO-listade Vega-skärgården längre söderut.

2. Bergen

Hemstaden till en av världens mest populära musikskapare, Kygo, låter, känns och smakar som ingenting annat. Färsk fisk och skaldjur och andra lokala delikatesser kompletteras med en livlig konstscen, museer och gallerier. Gatorna i fjordarnas huvudstad kantas av sagohus i trä med bergen som kuliss.

Den medeltida Bryggen, med sina cirka 60 historiska byggnader i rad, finns på UNESCO: s världsarvslista och flera av dem härstammar från 1100-talet.

25th April Bridge and boat. Foto: Osvaldo Gago/Wikimedia

året i Japan”. Tanken var att statyn bara skulle gästspela ett litet tag, men det visade sig att kopian, som bara var en sjundedel så hög som den riktiga frihetsgudinnan i New York, var otroligt populär bland besökarna. År 2000 bestämde det att den skulle installeras permanent. Tro det eller ej, men den är inte den enda av i sitt slag i Japan. Det finns också kopior av Frihetsgudinnan i Shimoda och Osaka. Dessa var dock inte en gåva från fransmännen.

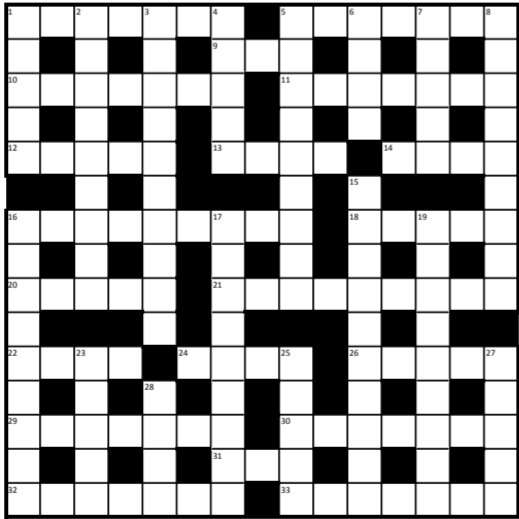
Kuba - The Capitol (Kapitolium) i Havanna

Om du vill besöka the Capitol (Kapitolium) - sätet för det amerikan-

ska representanthuset och senaten i Washington D.C får du vänta några timmar och ta dig igenom ett antal säkerhetskontroller. Istället finner vi Capitolio Nacional (Kallas även El Capitolio) i Havanna. Denna affiga byggnad stod klar 1926 och fungerade som regeringssäte fram till revolutionen 1959. Idag är det ett hem för vetenskapsakademin. De enorma kupolerna är en tydlig påminnelse om den amerikanska modellen. Ändå ville kubanerna uppenbarligen överträffa USA då kopian är något större än originalet.

Info Express
Källa: momondo

KORSORD

Vågrätt

- Nötknäckare.
- Stamparti.
- Piratkopia.
- Har nog inte valack.
- Fördädlad.
- Prinsessan och Anna.
- I tonårstolkning betyder det oftast att en inte kan det.
- Slavbas.
- Plats för kurshållare.
- Ingenting för en roué.
- Sådana stänger en kanske av när en gör det.
- Får en nog både i april och i december.
- Drivs ofta av batteri.
- Tacksägelse.
- Där Tenzin Gyatso residerade fram till landflyktnen.
- Den portugisiska överskuggar numera helt den brasilianske.
- Gjorde väl Münchhausen.
- Lady.
- Vill väl alla ha. Bör väl alla ge alla.
- Starten på Ikaros hädanfärd.

Lodrätt

- En sådan har kanske gjort dig mer så.
- Var makt en gång i Italien.
- Är i behov av nötknäckare.
- Omodernt modernt.
- Vill nog KD att TV ska ha i två versioner.
- Var ystra förr.
- Gjorde en Luther.
- Fanns i både Loussa och Bjärred.
- Menora.
- Gör man nog aldrig med L5.
- Grogg var det.
- Har nog en och annan pirat.
- Ray Davies et al.
- Judisk bohem med eget adjektiv.
- Den har knappvariant.
- Ett litet sådant kallades levande kofta av gubbe i korg.

De cirka 30 000 invånarna i regionen bor i små, idylliska byar längs fjordarna och i dalarna. Förutom att ge besökare trevliga upplevelser, satsar man här på att bevara den lokala naturen, kulturen och miljön, att stärka sociala värden och vara ekonomiskt livskraftiga.

Källa: visitnorway

BLACK WEEKEND.

MINST 10% RABATT PÅ ALLT!

29/11-2/12, KAN EJ KOMBINERAS MED BEFINTLIGA KAMPANJER.

MÅN 10-19
TIS-FRE 10-18
LÖR-SÖN 11-16

Nilssons i Svedala
SKÅNES MÖBELHUS SEDAN 1951

Ö. TVÄRGATAN, SVEDALA | NILSSONISVEDALA.SE | 040 - 40 98 50